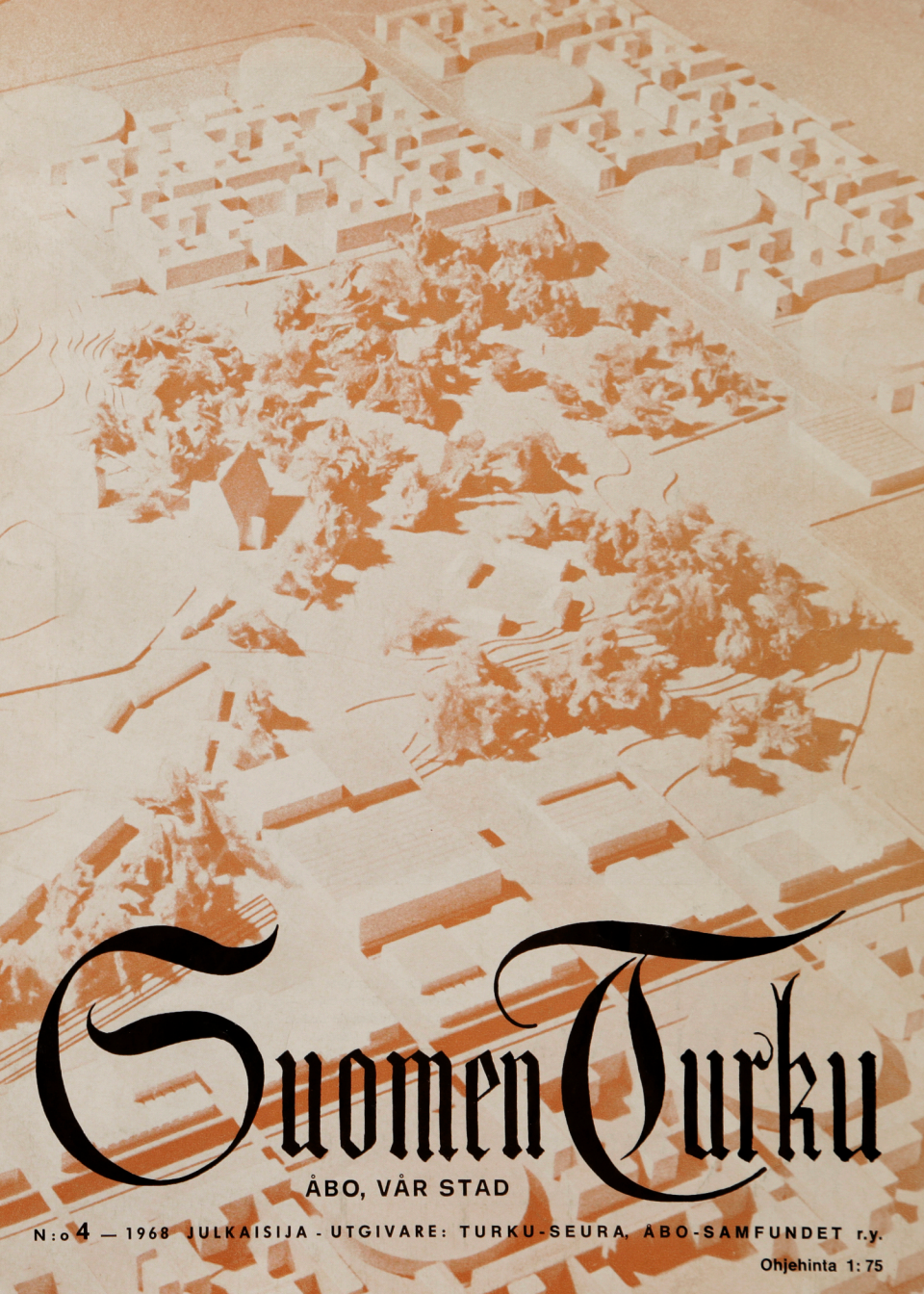

Suomen Turku

ÅBO, VÅR STAD

N:o 4 — 1968 JULKAISIJA - UTGIVARE: TURKU-SEURA, ÅBO-SAMFUNDET r.y.

Ohjehinta 1:75

TURKU JULISTAA JOULURAUHAN

JOULURAUHAN JULISTAMISEN VANHIN TUNNETTU SANAMUOTO

Niin kuin huomenna Jumala suokoon rauha; sisälle lange meidän Herramme ja Vapahtajamme Syndymä juhla; niin tämän kautta ulos kuulutettu yxi yhteinen Joulu rauha, varoituxella yhdelle ja toiselle, että Joulun juhla niin vietetän, että jokainen välttä juopumista, tapelusta ja muuta Lähimmäisen rauhan ja mjelen rikkomista; hyvin tjetän, että se joka tämän vastan rikko, teke itsensä vikapäxi neljän kymmenen markan hopiarahan sakon, ilman muuta laillista edesvastausta. Viimeisexi toivotettan kaikille kaupungin asuvaisille yhden iloisen ja riemullisen Joulu Juhlan.

Prinkkalan talon parvekkeelta luettavan joulurauhajulistuksen teksti on aikojen kuluessa muuttunut. Alkuaan se luettiin vain ruotsiksi, mutta asiakirja vuodelta 1711 kertoo "siitä kauheasta onnettomuudesta" että se oli luettu suomeksi. Nyt tapahtuu lukeminen molemmin kotimaisin kielin.

Julistuksen sanamuoto pohjautuu kuningatar Kristiinan käskykirjeeseen 1640-luvulta. Kun Turun palossa v. 1827 paloi maistraatin arkistokin, on silloinen notaari kirjoittanut muistiin mm. valankaavat ja joulurauhanjulistuksen. Tämä on tiettävästi vanhin kirjallinen todistus julistuksen sanamuodosta. Se on luettavissa yllä. Se on suomen kielettään meitä oudoksuttava, mutta ajatus on selkeä eikä ajatuskeskustelun oia nykyäänkään muuttunut.

Suomen Turku ei julista joulurauhaa koko maahan sattumalta. Tietävästi on Turku Pohjoismaiden ainoa kaupunki, missä joulurauhan julistaminen on säilynyt katkeamattomana perinteenä läpi keskiajan aina nykypäivään saakka.

Elä oia tiedossa, milloin joulurauha Turussa on ensimmäisen kerran julistettu. Tiedetään kuitenkin, että Skandinavian maissa tunnettiin jo kristinuskon leviämisen jälkeen peräti 27 erilaista rauhaa, mm. käräjärauha ja markkinarauha. 1200-luvulla on tunnettu joulurauhakin, joka julistettiin jouluaattona ja kesti Nuutinpäivään asti. Tämä tapa oli keskiajalla yleinen kaikissa Pohjojan valtioissa. Joulurauha julistettiin yleensä joka kaupungissa. Sen yhteydessä annettiin erilaisia määräyksiä. Niinpä Turussa kiellettiin levittämästä jouluna olkia lattialle ja Tukholmassa eivät jouluopukit saaneet liikkua kaduilla. Heidän oli todettu viinaksia nauttineena käytettyneen sopimattomasti.

Nykyisin luettavan julistuksen sanamuoto on suurin piirtein sellainen, miksä se muotoutui 1700-luvun lopulla. Julistus on tekstattu pergamentille, joka on varustettu keskiaikaisen mallin mukaisella puiseen sinetikkuppiin sijoitetulla Turun kaupungin sinetillä. Taitava maalaus- ja tekstaustyö on taitelija Tauno Torpon käsialaa 1950-luvulta. Pergamenttikäärö, jota säilytetään maistraatin kassakaapissa, on sijoitettu nahkakoteloon, jonka koristeluna nähdään Turun kaupungin vaakuna sekä kuvat vanhasta raatihuoneesta ja Prinkkalan talosta.

Joulurauhan julistaminen jouluaattona klo 12, jolloin Tuomiokirkon kello lyö keskipäivän tuntilyöntinsä, on tapahtunut Vanhalla Suurtorilla jo vuosisatoja ja vain harvoin on se jäänyt suorittamatta. Perimätieto kertoo, että näin on käynyt isonvihan ja Turun piirityksen aikana. 1900-luvulla jäi julistus lukematta vain v. 1917. Nykyisin kantautuu julistuksen lukijan ääni radion ja television välityksellä kautta valtakunnan:

"Huomenna, jos Jumala suo, on meidän Herramme ja Vapahtajamme armorikas syntymäjuhla; ja julistetaan siis täten yleinen joulu- rauha..."

LAHJAKSI JUHLAVAA

Arvokkaat hopeiset kynttilänjalat – modernia tai perinteellistä muotoilua – kertovat joulun kunniasta. Aito koru on syvin ihailun ja kiintymyksen ilmaus – Hänelle, tänä jouluna. Korut, kellot, pöytähopeat – Kotkanpää takaa laadun

TURUN KULTASEPPÄ OY

Yliopistonkatu 23

Muuan 70-vuotismuisto

Erilaiset nimitykset, ovatpa ne sitten olleet käytetty jonkin ilmiön tai ryhmän asiallisen kuvaamisen tarkoituksessa tai päinvastaisesti, kuvaavat omaa aikaansa. Vuonna 1897 eli noin 70 vuotta sitten esimerkiksi Turun sanomalehdissä puhuttiin toisaalta viikikieistä toisaalta fennomaaneista. Kun samana vuonna Turkuun perustettiin Kansallisseura, on varsin helppo yhdistää se tuon Turussa paljon "soimatuksen fennomanian" yhteyteen. Mutta miksi vanhat Suomalainen seura ja klubi eivät enää olleet riittävät paikkakunnalla? Vastaus saataneen osin, kun tarkastellaan, miten perustava kokous sujui. Tietenkin myös kommentit kokouksen osalta ovat mielenkiintoisia.

Kansallisseuran perustamisen tarpeellisuudesta oli Uuden Auran palstalla puhetta vuoden 1897 kuussa, ja lokakuun viimeisenä päivänä olikin lehdessä sitten kutsu, jossa pyydettiin asian harrastajia saapumaan perustavaan kokoukseen ja sitä ennen tarkkaan harkitsemaan asiaan liittyviä seikkoja. Kutsu osoitettiin nimenomaan ns. suomenmielisille, eikä siis yleisesti kaikille kaupunkilaisille. Kuitenkin tarkoituksena tuntuu olleen, etteivät säätä- ja luokkaerot olisi tulleet näkyviin seuran toiminnassa. "Kansallisessa" -nimeä perusteltiin juuri sillä, että "sellaiseen seuraan voivat yhtyä niin alemmat kuin ylempät kansankerrokset sekä herrat että työmiehet". Erityisesti korostettiin siivestyksen merkitystä.

Selvästikin 1890-luvun kuluessa aiemmin käytyä henkilökohtaista ja ryhmien kiistat saivat aikaan määrättyä pelkoa seuraa suunnitteleiden taholla. Marraskuun 7. päivänä Uudessa Aurasssa nimenomaan huomautettiin, että kaikkien ei tullut saapua kokoukseen, vaan vain asiaa todella harrastaneitten: "Pysykööt siis muut kokouksesta pois". Tällainen varoitus annettiin kai siitäkkin syystä, että tosiaan osatiin odottaa perustavan kokouksen saavan suurtakin huomiota osakseen ja ettei peläty osanoton muodostuvan liian vähäiseksi, vaan pikemminkin päinvastoin, kuten siten kävikin.

Erityisesti tohtori N. R. af Ursinin johtaman Turun Työväenyhdistyksen piirissä tarkattiin tiiviisti suomenmielisen puuhia. Abo Tidningissä saatettiinkin vitsaila ennen kokousta siihen tyyliin, että kansallispuheesta oli ilmeisesti tulossa uusi työväenyhdistys, koska Turussa oli levilletty ruusunpunaisten paperille painettua kehoitusta kokoukseen osanotosta. Lehti arveli, että ko-

Suomen Turulle

OLAVI KOIVISTO

kokouksesta tulisi kiivas ja että siinä käytäisiin taistelua 1 ja 10 äänen miesten kesken. Huomautus tarkoittaa sitä, että suomenmieliset kannattivat korkeimman äänioikeuden rajoittamista 10 ääneen, työväki taas 1 ääntä henkeä kohti eli yhtäläistä äänioikeutta. Korkein äänimäärään saattoi olla noihin aikoihin 25 ääntä.

Mitenkään kovin salaperäinen ei mainittu punaväriin "kiihoituslappu" ole ollut. Se kuului: "Turun työmiehet: Saapukaa miehiissä kokoukseen, joka pidetään sunnuntai-ina 7/11 klo 1/2 7 ip. Kristillisen Raittiusseuran huoneistossa Puutarhakatku 6 B. Kysymys: Kansallisseuran perustaminen". Mutta tarkoitus oli kai saada joukot liikkeelle, kun oli turvaututtu suorastaan painettuun lappuun. Ja lappusen lopussa oli kyllä poliittikkaakin: "Työmiehet! Valvokaa etujanne, alkää antako 10 äänen herrain korulupauksilla suistaa työväen itsenäisyyttä pois oikealta suunnaltansa. Kokoukseen on mentävä hyvissä ajoin (klo 6) ja seurattava tarkoin sen menoa loppuun asti". Ruotsinmielisten lehdet Abo Tidning ja Turun Lehti julkaisivat lappusen mieliiyvin lauantaina palstoiltaan pyrkien lisäämään hajaannusta.

Abo Tidning sitten totesikin kokouksen jälkeen, että Kansallisseura syntyi Turkuun "sellaisen myrskyn vallitessa, ettei Turussa lie sellaista ennen nähtyä". Oliko kokous todella siihenastisen Turun historian myrskyisin, sitä on vaikea sanoa. Ehkäpä toteamus yhdistyshistorian osalta piti paikkansa.

Tri A. R. Spoofin perustavassa kokouksessa pitämän seuran kokouksen selityksen mukaan tarkoituksena oli tosiaan korvata aiemman Suomalainen Seura ja Klubi, joiden kesken oli ollut pahaa skismaa Ursinin Turkuun tulon jälkeen 1890-luvun alkaessa. Ajatus erityisesti kansallispuheesta oli saatu nuilta paikkakunnilta, kuten Porvoosta.

Koska kokoukseen saapui Turun suomalaisten eri ryhmien kannattajia kehoitusten mukaisesti, ei mistään ollut helppo päästä yksimielisyyteen. Kokouksen puheenjohtajuus oli ensimmäinen vaikeasti ratkaistava seikka. Ehdolla olivat jo mainittu tohtori Spoo ja Ursin ja vaikutusvaltaisten Turun suomenmielisten esittämien mielipiteitten jälkeen kokouksen avajalle (Spoo) suotiin vastuu ja kunnia kokouksen johtamisesta. Erityisesti vapaaherra von Hellens esiintyi eri mielipiteitä suostellen ja mieliä tyyntellen, sikäli kuin se oli mahdollista "puhe" ole ollut. Se kuului: "Turun työmiehet: Saapukaa miehiissä kokoukseen, joka pidetään sunnuntai-ina 7/11 klo 1/2 7 ip. Kristillisen Raittiusseuran huoneistossa Puutarhakatku 6 B. Kysymys: Kansallisseuran perustaminen". Mutta tarkoitus oli kai saada joukot liikkeelle, kun oli turvaututtu suorastaan painettuun lappuun. Ja lappusen lopussa oli kyllä poliittikkaakin: "Työmiehet! Valvokaa etujanne, alkää antako 10 äänen herrain korulupauksilla suistaa työväen itsenäisyyttä pois oikealta suunnaltansa. Kokoukseen on mentävä hyvissä ajoin (klo 6) ja seurattava tarkoin sen menoa loppuun asti". Ruotsinmielisten lehdet Abo Tidning ja Turun Lehti julkaisivat lappusen mieliiyvin lauantaina palstoiltaan pyrkien lisäämään hajaannusta.

Päätös puheenjohtajakysymys herätti kiivokaa ja erimielisyyttä laadittujen sääntöehdotusten lukemisen jälkeen, joka oli ollut nuorimies- ja vanhempien välillä. Sitten kysyttiin, kuka olisi puheenjohtaja. Tällöin kukaan ei ollut valmis ottamaan vastuuta. Tällöin kukaan ei ollut valmis ottamaan vastuuta. Tällöin kukaan ei ollut valmis ottamaan vastuuta.

Päätös puheenjohtajakysymys herätti kiivokaa ja erimielisyyttä laadittujen sääntöehdotusten lukemisen jälkeen, joka oli ollut nuorimies- ja vanhempien välillä. Sitten kysyttiin, kuka olisi puheenjohtaja. Tällöin kukaan ei ollut valmis ottamaan vastuuta. Tällöin kukaan ei ollut valmis ottamaan vastuuta.

Kokouksen puheenjohtaja tohtori Axel R. Spoo

Kansallisseuran sihteeri fil.mist. R. J. Saikkula

Opposition johtaja, Turun Työväenyhdistyksen puheenjohtaja filtri N. R. af Ursin

nen ja niistä keskusteleminen. Sääntöjen 1. luvusta sanottiin mm. että "Turun Kansallisseuran tarkoituksena on suomalaisuuden asian edistäminen paikkakunnalla sekä jäsentensä kehittäminen toskansallisessa hengessä. On selvää, että esimerkiksi "tosikansallisuuden"

määrittelemisen antoi jo aihetta tulkintaeroille.

Uuden Auran mukaan kokous sai luonteen, joka oli Turussa poikkeuksellista: "...semmoinen myrskyisä mellakka, ettei moista lie ennen täällä nähty ja kuultu, huudettiin, räyhättiin, poljettiin jalkaa, huudettiin muutamille 'ulos', 'alas' jne.!"

Kokousta yritettiin järjestäjien taholta hillitä siten, että "punaisen lipun" johdosta saapuneita pyydettiin poistumaan salista, koska he olivat saapuneet vastustamaan perustamista. Tällöin kiivokaa vain liittäen ja esille vedettiin työväenyhdistyksen, vaaliutut, persoonalliset suhteet ja loukkaukset. Kukaan ei tällaisuuksista suostunut poistumaan ja lopulta oltiin asioista osin yksimielisiä.

Tri Spoo:n arvion mukaan tilanne oli kuitenkin sellainen, että esimerkiksi äänestämistä kiistanalaisista kysymyksistä oli mahdoton järjestää. Kun - kuten väitettiin - huoneiston omistajakin oli vastustanut kokouksen keskeyttämistä "markkinaräähän" vuoksi, niin tapahtuikin. Perustaminen siirrettiin tapahtuvaksi uudessa yksityisessä kokouksessa, josta kutsu päätettiin esittää vain niille, jotka todella olivat Kansallisseuran kannalla. Vasta seuran tultua perustetuksi asia päätettiin tehdä yleiseksi ja antaa tällaisuuksiin liittyvään jokaiselle halukkuudella. Niin 7. 11. 1897 kokous päättyi partitisen sodan jälkeen kello 9 illalla. Osin kokouksessa oli eräänlaisen huvin tuntua. Erityisesti Turun säätyläissuomenmielisiä huvitti se, että muuan työväen kannattaja pahoitteli kokouksen hajottamista sanomalla, että työväki oli saatu kokoukseen "suurella vaivalla". Spoo näet lisäsi siihen: "ja punaisilla lipulla". Nuo paljon puhutut punaiset liput olivat todella olleet uutta ja huomiota herättäviä.

Ursin väitti myöhemmin, että hän ei ollut saanut aikaan odottamaa punaista lippua. Hänen mielestään "herrat" olivat olleet synä kokouksen hajaantumisen, eikä työväki. Oli pelätty, että kansallispuheesta tulisi liian "kansallinen", kun käsitöläisetkin olivat olleet siitä kiinnostuneita. Koska Kansallisseuran perustaminen tapahtui yleisen kokouksen sijasta nurkkakuntakokouksessa, se ei syntynyt kansalliseksi (folklig) eli kansanomaiseksi. Hänen mielestään siitä tuli alun alkaen "10-äänisten yhdistys, suomalaisen rahavallan ja ylimielisyyden yhdistys". Sikäli Kansallisseura muutti luonteensa aluperin aiottuun, että siinä otettiin huomioon raittiuskäsitteitä, ja sille suunniteltiin raittiusravintola. Ursin näki seuran mahdollisen merkityksen siinä, että se valitsisi käsitöläisiä, jotka joka ei ollut halunnut käyttää hyväkseen esimerkiksi Työväenyhdistyksen järjestämiä opetuskursseja. Kyse oli siis tavallan taistelusta ns. keskiluokan sielusta. Työväki yhdistyksensä piirissä myötäili tietenkin Ursinin kantaa

jälkikommenteissaan. Tuomittiin jyrkästi "paronien ja maisterien" esiintyminen.

Mainittakoon vielä, että kiista kokouksessa ei rajoittunut vain mielipiteitten sanalliseen esittämiseen. Ursin väitti, että eräs leipuri oli ollut viedä häneltä housut ja kansakoulunopettaja Pesola oli eräs 20 äänen mies vetänyt "parasta". Hänellä ei kuitenkaan ollut kuin siileä leuka!

Työväenyhdistyksen piirissä päätettiin vuoden 1897 lopulla tarkata uutta yhdistystä. Siihen aiottiin liittyä sen mukaan, miten se suhtautuisi työväenyhdistykseen. Muuan yhdistyksen jäsen vaati ehtona Kansallisseuran hyväksymiselle ja kannattamiselle, että se valitsisi "demokratian", mikä merkitsi mm. yhtäläisen äänioikeuden kannattamista.

Kansallisseura lähti vuonna 1898 liikkeelle hyvin toivein perustamisen myrskyisyydestä ja erimielisyyksistä huolimatta. Tärkeä merkitys oli mm. juhlatöiminnällä. Rungberginjuhla kysyttiin vuonna 70 vuotta sitten keräsi jo väkeä Palokunnantalon juhlasalin täyteen ja väitetään, että läsnä oli niin työmiehiä, käsitöläisiä kuin virkamiehiä, jotka edustivat tuon ajan yhteiskunnan kolmea valtioryhmittä suomalaisen kansanosan taholla. Isänmaallisuus oli se aate, jonka katsottiin voivan yhdistää eri tavalla ajattelevia yhteiseen toimintaan. Loppujen lopuksi oli niin, että vuoden 1898 alussa Kansallisseuraa eniten karttelleet suomalaiset olivatkin säätyläisiä. Seuran jäsenluku ei ollut toivotusti kehittynyt. Kuitenkaan Kansallisseuran perustajien lukua ei pidä arvioida liian vähäiseksi. Toisessa perustavassa kokouksessa väitettiin olleen sentään 300 henkeä siinäkin. Sitäkin kokousta johti tri A. R. Spoo, jonka rinnalla sihteerin tehtävissä oli maisteri Saikkula.

Kansallisseuran perustamisen yhteydessä näkyi hyvin se vaihekaus, jolloin eri aatteellisten suuntien rajat olivat epäselvät ja puolueet etsivät itseään. Kuvattujen tapahtumien aikoihin oli esimerkiksi Uudessa Aurasssa pääkirjoitus aiheesta "Työväenliike kansallisella pohjalla". Siinä todettiin, että "työväenliike on sekä hedelmällinen suoranaisesti jatkos sille liikkeelle, jonka tarkoituksena on ollut kohottaa Suomen suomalaisen kansan nauttimaan täysiä kansalaisoikeuksia", liikkeelle, "jonka tarkoitus on nostaa kansa alhaisesta raatajan asemasta". Kansallismielisellä eli suomenmielisellä taholla ei haluttu tunnustaa sitä, että työväki olisi ollut oikeutettua asettamaan oman edun ensi sijalle ja Kansallisuuden vasta toiselle sijalle. Tässä oli periaatteellisen erimielisyyden ydin.

Se, että työväkiin harrasti Kansallisseuran perustamista, oli loppujen lopuksi eduksi. Uudessa Aurasassa todettiin, että tavanmukainen uneliaisuus oli väistynyt. Uni oli ollut niin siekä, että vain punaliput olivat siitä todella herättäneet!

Turun Kauppaopiston uusi toimitalo

Viime numerossamme selvitteli Turun Kauppaopiston rehtori Eero Vahtera opistonsa kehitystä ja uuden toimitalon suunnittelua ja rakentamista. Seuraavassa hän selvittelee toimitaloa ja opiston tehtäviä. Talon juhlallinen vihkiminen tapahtui 24. 11. 68.

Huonetilat ja niiden käyttö

Uudisrakennuksen pohjakerroksessa, jonne ajetaan suoraan kadulta, ovat autopaikat. Tontin pienyyden tähden niitä ei ole voitu muualle sijoittaa. Autopaikkoja on 80, mutta niiden määrää voidaan lisätä. Autopaikkoja tarvittaneen runsaasti, koska vastaisuudessa yhä useammat oppilaatkin käyttänevät autoja. Pohjakerroksessa ovat myös lakimääräinen väestönsuoja, varasto- ja kellaritilat ja koulukaluston korjaushuone.

Ensimmäisessä kerroksessa ovat juhlasali, jota myös voimistelusalina käytetään, ruokasali, keittiö aputiloineen, kirjakauppa ja eteistilat, sekä melko runsaasti katolla varustettua ulkoilutilaa. Kun juhlasali, eteistilat ja ruokasali erotetaan toisistaan paljejoilla, saadaan tarvittaessa n. 650 m² yhtenäistä tilaa. Juhlasalissa on 440 istuinta. Kun ruokasali ja eteissala otetaan huomioon, voidaan yhtenäiseen tilaan sijoittaa lähes 700 henkilöä. Juhlasali on täysin ilmastoituihin ja sisään puhallettava kylmä ilma voidaan lämmitä. Keittiö on luonteeltaan ny-

kaikainen suurkeittiö, joka perustuu pakasteiden ja mikroaaltouunien käyttöön. Siten voidaan työkustannuksia ja huonetilaa huomattavasti säästää ja ruokailu järjestää nopeasti tapahtuvaksi.

Hallintotilat ja opettajainhuoneet samoin kuin vahtimestarin ja talonmiehen asunot sekä ensiapuhuone ovat toisessa kerroksessa. Opettajainhuoneita on neljä, minkä lisäksi opettajia varten on viisi pientä työhuonetta yleisissä kerroksissa.

Varsinaiset opetustilat sekä oppilaiden oleskelu-, kerho- ja tupakahuoneet ovat toisessa, kolmannessa ja neljännessä kerroksessa. Luokkahuoneet, joita on kaksikymmentäneljä, sijaitsevat rakennuksen keskellä olevan käytävän kummallakin puolella. Erikoisluokkia on kaksitoista. Toisessa kerroksessa ovat harjoitusmymälä ja somistamo, joita varsinkin myynti- ja mainoslinjoja käyttää hyvakseen. Myymälässä opetetaan myyntitekniikkaa ja asiakaspalvelua mm. siten, että oppilaat esiintyvät vuorollaan myyjinä ja ostajina muiden seurattuna kaupanäkymä. Myyntikeskustelu nauhoitetaan ja jälkepäin ertellään ja arvostellaan. Myös vieraiden kielten tunteja pidetään jossain määrin myymälässä, koska se eräissä tapauksissa muodostaa luonnollisen ympäristön.

Kielistudio, konttoritekniillinen luokka ja kaksi konekirjoitusluokkaa sijaitsevat kolmannessa kerroksessa. Kielistudio on hyödyllinen apuväline vieraiden kielten opetuksessa. Sen avulla opiskelijat oppivat ymmärtämään ulkomaalaisten puhetta sekä itse ääntämään ja puhumaan vierasta kieltä. Kielistudiota voidaan käyttää hyväksi myös eräiden muiden aineiden, esim. pikakirjoituksen opetuksessa. Konttoritekniillisessä luokassa opetetaan lasku-, sanelu-

monistus- ym. konttorikoneiden käyttöä. Kaikki konekirjoitustunnit pidetään konekirjoitusluokissa, joissa on mm. kovaääniset oppilaspyörien työpuolella. Siten oppilaat voivat jatkaa kirjoittamistaan, vaikka opettaja puhuu heille. Myös kirjoittamisen sanelun mukaan on hyvä tilaisuus.

Neljännessä kerroksessa on kaksi kirjainpöytäluokkaa, auditorio, kokoushuone ja laboratorio. Kirjainpöytäluokissa on tilavat pöydät, niin että voidaan tarkoituksenmukaisesti käsitellä useita kirjainpöytäkirjoja, kirjauslustoja ja kirjainpöytäkirjoja. Luokkataloullia on valmiiksi viivattu tilistilokki. Auditoriossa, jossa on 112 istumapaikkaa, pidetään tavaraopin ja kemian tunteja sekä osatalousmaantiedon tunteista. Siellä myös esitellään elokuvia ja rainoja ja pidetään oppintunteja, joille osallistuu useampia kuin yksi luokka. Se on myös monissa tapauksissa mitä sopivin kurssien pitopaikka. Auditorio on täysin ilmastoituihin kylmän ilman sisäänpuhallukseen ja lämmityksineen. Auditoriota täydentävät laboratorio, jossa oppilaat voivat suorittaa kemian peruskokeita ja mikroskooppisia tavaratutkimuksia ja kokoushuone, jossa lavalavälineet ja kemian koevälineet säilytetään.

Sähköistys on koulutalossa viety pitkälle. Konekirjoitusluokat, kirjainpöytäluokat ja konttoritekniillinen luokka on niin sähköistetty, että kaikki oppilaat voivat käsitellä sähkökäyttöisiä koneita. Se on tärkeää, koska sähkökäyttöiset koneet nopeasti yleistyvät liike-elämässä.

Uuteen koulutaloon on hankittu runsaasti kirjoitus-, lasku-, kirjainpöytä- ja saneluokkeita sekä audiovisuaalisia opetusvälineitä. Opetusvälineet teknilliset apuvälineet ovat viime aikana tulleet yhä tärkeä-

miksi, ja siinä suhteessa opisto on varsin hyvin varustautunut.

Käytettävissä olevat tilat tarjoavat myös hyvät mahdollisuudet vaihtelevien opetusmenetelmien, mm. suosituksi tulleen ryhmätyön soveltamiseen, vaikkakin varsinaiset luokkahuoneet ovat samankokoisia, koska on haluttu varautua osittaiseen aineluokkajärjestelmään.

Säästävällisyydestä on pääosa kalustosta siirretty vanhasta koulutalosta uuteen, mutta uutta kalustoa on kuitenkin hankittu runsaasti. Uusi koulutalo on pyritty kalustamaan sekä asiallisesti että kauniisti. Väriyhdistelmiin on kiinnitetty suurta huomiota.

Oppilaiden viihtyisyydestä on pidetty erikoista huolta. Oppilailla on käytettävissä runsaasti oleskelutilaa, kerho- ja tupakahuoneita sekä kaunis kahvio ja ruokala, jonka ikkunoihin avautuu näkymä läheiseen kirkko- ja omajärven leimansa. Tuskin missään muussa ammatillisessa oppilaitoksessa maassamme on oppilaita varten varattu niin runsaasti sohvia ja nojatuoleja kuin Turun kauppaopiston uudessa toimitalossa.

Uudet lehtorit

Ulkonaiset olosuhteet vaikuttavat opetuksen tuloksellisuuteen, mutta suurempi vaikutus on kuitenkin opettajien pätevyys, tiedot ja taidot, opetusajavälineet, innostus, laatu, uhratavuus, vastuuntunnon ja muilla ominaisuuksilla. Sen tähden opiston onkin nimetty viisi uutta lehtoria 1. 9. 1968 lukien. Mainittakoon, että haettavina oleviin lehtorinvirkeihin oli kaikkiaan 90 hakijaa. Kauppaopin ja -oikeuden sekä liike-elämäopin lehtoriksi on valittu lehtori, kauppatieteiden Jaakko Heikkinen, liikelaskennan lehtoriksi lehtori, kauppatieteiden Eero Hirvonen, kansantalouden ja talousmaantiedon lehtoriksi rehtori, maatalous- ja metsätieteiden, valtiotiedon, Niilo Leonen, englannin kielen lehtoriksi lehtori, filmaamisen Olli Laukola ja ruotsin ja saksan kielen lehtoriksi lehtori, filmand. Seppo Ruokonen. Opisto pyrkii palvelemaan Turun ja sen lähiseudun liike-elämää mahdollisimman parehilla opettajavoimilla.

Uudet rinnakkaisluokat ja koulutusmuodot

Opiston aloittaessa 130. työvuotensa uudessa toimitalossaan 2. 9. 1968 oppilasmäärä oli 714. Suomalaisella keskiolopohjaisella osastolla perustettiin kaksi uutta ja suomenkieliselä ylioppilasoastalle kolme uutta rinnakkaisluokkaa. Lisäksi käynnistettiin ns. jatkoluokkia uudehellen. Tällainen luokka toimi opistossa vu. 1946-1951. Sen jälkeen jatkoluokkia ollut vain Helsingissä Suomen Liikemiesten Kauppaopistossa. Tähän yksityiseen päiväkouluun, josta valmistuu diplomimerkonnega, otetaan oppilaisi sekä varsinaisilla opistoluokilla että ylioppilaskuilla opiskel-

leita henkilöitä. Jatkoluokalla opetetaan ensi sijassa ulkomaankauppaan ja teollisuuden laskentatoimeen liittyviä asioita, mutta myöskin syvennetään ja laajennetaan merkonomikoulutukseen yleensä sisältyvää tietoutta. Ainevalinnan avulla järjestetään lieviä linjajako: liikeluodellinen ja kirjeenvaihtolinja.

Toinen uusi koulutusmuoto on terveydenhoitoalan toimistovirkailijakurssi, joka toimii nimenään yksityisena päiväkouluna. Tälle kurssille on otettu pääasiallisesti ylioppilaita. Opetusohjelmaan kuuluu paitsi konttoritöitä, -tekniikkaa, sihteerintehtäviä, konekirjoitusta ja kirjeenvaihtoa sekä kieliä myös sairaalaorganisaatiota ja -hallintoa, terveydenhoitoa ja lääketieteen perusteita sekä käytännön ammatilliyttä. Tarkoituksena on kouluttaa erikoishenkilöstöä sairaaloihin, lääkärikeskuksiin, sairausvakuutuslaitoksiin, terveydenhoitoalan virastoihin sekä lääketieteisiin. Tämän kurssin suunnittelua ja toimeenpanoa ovat sairaalapiirien edustajat, ennen kaikkea hallintojohtaja V. Jussari ja prof. T. Pelttonen avustaneet.

Opisto tulee myös järjestämään erilaisia litakursseja. ATK-kurssi, jolla käsitellään automaattisten tietojen käsittelyn perusteita sekä ohjelmoinnin ja systeemisuunnittelun alkeita, on aloitettu lokakuun 17 päivänä. Myöhemmin talvella järjestetään sihteeriliiketoiminta- ja liikelaskennan jatkokurssi.

Opiston tehtävät

Opiston päätehtävänä on antaa nuorisolle kaupallinen ja taloudellinen peruskoulutus. Siinä tarkoituksessa opistossa opetetaan talous- ja liike-elämän kannalta tärkeiden oppiaineiden perussasioita ja johtavia periaatteita. Järjestelmällinen teoreettinen opetus on välttämätöntä mm. siksi, että opiskelijat saivat hyvän kokonaiskuvan ja että muodostettaisiin kestävä perusta, jolle edelleen voidaan rakentaa käytännön kokemuksen ja jatko-opiskelun avulla. Toisaalta opetetaan sellaisia tietoja ja taitoja, joita välittömästi voidaan käyttää hyväksi käytännön työssä. Nimenomaan opetuksen käytännöllinen luonne on se pilire, joka erottaa kauppaopistot mm. kauppaopistokouluista. Tämän opetustehtävän suorittamiseen Turun Kauppaopistolla on tarkoitussuunnitelmassa suojassa uuden teknillisen välineistön turvin hyvät edellytykset. Kaikessa opetuksessa pyritään ottamaan huomioon myös liiketieteen ja tieteen uusien kehitys. Jonkin verran huomiota kiinnitetään myös yleissivistykseen, erikoisesti kansalaissivistykseen kuuluihin tietoihin. Opetustyössä pyritään opiskelijoiden henkisten kykyjen, kuten ajattelukyvyn, arvostelukyvyn ja luovan mielikuvituksen kehittämiseen. Siten opiskelijoiden kykyä oppia ja hankkia tietoja sekä selvittävyyä tulevista tehtävistään lisää-

tyy. Koska kehitys nykyään on erittäin nopeaa ja koska taidot ja tiedot vanhenevat pian, kiinnitetään nimenomaan harrastukseen herättämiseen, tietojen hankintakykyyn ja opiskelutekniikkaan vakavaa huomiota.

Tavoite on myös eettillinen ja kasvatuksellinen, vaikka tämä tavoite käytännön koulutyössä jää usein syytetytyn asemaan. Tarkoituksena on kuitenkin kehittää opiskelijoiden asenteiden muodostumista ja persoonallisuutta sekä antaa nuorisolle moraalisia johtotähtiä.

Nykyaikana tarvitaan monipuolista jatko-, täydennys-, erikois- ja uudehellen koulutusta. Turun Kauppaopistossa tullaan järjestämään nimenomaan merkonomille, mutta osittain myös muille talouselämässä ja liikeluokilla toimiville tarkoitettua monipuolista koulutustoimintaa. Opistossa muodostetaan eräänlainen kurseskuks.

Kauppaopistossa suoritettavaa merkonomikoulutusta on syytä kehittää ja monipuolistaa. Nykyisellään se ei riittävässä määrässä vastaa talous- ja liike-elämän tarpeita ja vaatimuksia. Heti kun lainsäädäntö sallii, Turun Kauppaopistoon tullaan perustamaan keskiouluun ja kauppaopin pohjalta kolmivuotisia ja ylioppilasohjalla kaksivuotisia koulutusmuotoja. Monipuolinen linjajoko järjestetään kaikilla osastoilla ja valittuina ja vapaaehtoisten oppiaineiden määrää lisätään riittävän erikoiskoulutuksen aikaansaamiseksi ja opiskelijoiden yksilöllisten taipumusten ja harrastusten hyväksikäyttämiseksi.

Turun Kauppaopisto pyrkii erilaisten koulutusmuotojen ja -menetelmien avulla tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti tyydyttämään kaupallisen koulutuksen tarvetta ja siten palvelemaan opiskelevaa nuorisoa ja Turun ja sen talouseläen elinkeino- ja liike-elämää.

TURKU-SEURA ÄBO-SAMFUNDET r.y.

Toiminnanjohtaja – Verksamhetsledare

Risto Laine
L. Rantak. 13
klo 11-15. Puh. - tel. 11 333

Svenskspråkig sekreterare – Ruotsinkielinen sihteeri

Carl Jacob Gardberg,
Turevågen 3 A, tel. - puh. 10 852

Postiistroti – Postigiro Tu 32 300.

Liity jäseneksi Turku-seuraan Jäsenillä Suomen Turku ilmaiseksi

Bliv medlem i Åbo-samfundet – Åbo, vârd stad gratis.

Tässä näyte tavallisesta jouluseppeleestä, jonka löytää helposti esimerkiksi tavaraalojen hyllyiltä.

Turkulainen jouluseppeli

JUKKA EENILÄ
RISTO LAINE

Turkulainen joulu siinä muodossa, missä me sitä nykyisin vietämme joulukuusin, lahjojen ja joulupukein, on varsin nuori ilmiö, joka on saanut nykyisen muotonsa vasta 1600-luvun lopulla. Parhailleen on näiden suhteellisten nuorten joulunviettotapojen joukkoon lievimässä uutuus, jouluseppeli eli joulukranssi. Turkulainen jouluseppeli tunnetaan kolmena eri muunnoksena. Ensimmäinen on kuusen tai katajan havuista tai puolukanvarvuista valmistettu rengas. Sen yläosassa on punaisesta siikkinauhasta solmittu ruusuke, jonka pää riippuvat vapaasti alas. Seppelen keskellä on punaisia joulukelloja, pieniä tai palloja. Myös kynttilät ovat suosittuja seppeleen koristeena. Tämän tyyppinen seppeli voidaan valmistaa myös muovinauhasta tai siikkipaperista. Toinen seppeli on valmistettu oljista palmikoimalla ja se on joko pyöreä tai sydämenmuotoinen. Seppelen keskellä on koristeena oikinen tonttu tai kippurasarvinen oikupukki. Kolmas seppeli on valmistettu käyristä liimamalla ne peräkkäin renkaaksi. Myös tässä tyypissä on koristeita keskellä. Jouluseppeleet kiinnitettiin porraskäytävään avautuvaan oven joulun ajaksi.

Kansankulttuurin kannalta uutuus on aina mielenkiintoinen ja näin on varsinkin silloin, kun on mahdollista seurata sen lievimistä jo sangen varhaisessa vaiheessa. Tässä mielessä kerätin jouluna 1966 erästä turkulaisesta keskikaupungin kerrostalokorttelista kaupungin 6. kaupunginosan 11. korttelista tiedot jouluseppleen esiintymisestä ja

tutkimusta varten tätä aineistoa täydennettiin henkikirjoittajan kortistoista poimituilla seppelen käyttäjiä sosiaalisia asemia ja perherakennetta valaisevilla tiedoilla. Tutkittua aluetta rajaavat Yliopistonkatu, Brahenkatu, Maariankatu ja Aninkaistenkatu ja tällä alueella sijaitsevat seuraavat 9 taloyhtiötä: Brahenkatu 9 (Bostadaktiebolaget Brahegatan 9), Yliopistonkatu 11 b (As Osakeyhtiö Brahenhovi Bostadaktiebolaget), Brahenkatu 11 – Maariankatu 4 (As Osakeyhtiö Aninkaistentori), Yliopistonkatu 11 a (As Osakeyhtiö Lounas), Maariankatu 2

2. JOULUSEPPELEEN KÄYTTÄJÄT TALOYHTIÖITTÄIN TURUN 6. KAUPUNGINOSAN 11. KORTTELISSA VUONNA 1966.

Taloyhtiöt	Talouksia	Seppeleitä	%
Brahenk. 9	20	6	33
Yliopistonk. 11 b	32	7	22
Brahenk. 11 – Maariank. 4	99	18	18
Yliopistonk. 11 a	69	3	4
Maariank. 2 – Aninkaistentk. 12	113	10	9
Yliopistonk. 9 b	37	1	3
Aninkaistentk. 10 c	24	0	0
Aninkaistentk. 10 b	26	0	0
Aninkaistentk. 10 a – Yliopistonk. 9 a	31	3	11
9	451	48	11

Taulukko osoittaa, että taloyhtiöiden kesken on havaittavissa selvä eroja, asuuhun jouluseppelen käyttäjästä noin 65 % kolmessa ensimmäisessä taloyhtiössä. Tästä syystä onkin tarkasteltava lähemmin taloyhtiöiden asukkaiden sosiaalisen kerrostuneisuutta. Tapakulttuuri ei nimittäin useinkaan ole yhtenevä-

— Aninkaistentkatu 12 (As Osakeyhtiö Kipinäkanare), Yliopistonkatu 9 b (Asunto-osakeyhtiö Vastamäki), Aninkaistentkatu 10 c (Asunto-osakeyhtiö Aninkaistentlinna), Aninkaistentkatu 10 b (Asunto-osakeyhtiö Aninkaistenthovi) ja Aninkaistentkatu 10 a – Yliopistonkatu 9 a (Asunto-osakeyhtiö Aninkaistentkulma).

Taloyhtiöissä asui vuonna 1966 yhteensä 451 taloutta ja näistä oli 48 (11 %) kiinnittänyt jouluseppelen asuntonsa oveen. Jouluseppelen jakauminen taloyhtiöittäin käy ilmi taulusta 2 (tutkimaan kaikki prosenttiluvut on pyöristetty).

nen koko väestön puitteissa, vaan siinä on pikemminkin löydettävissä tiettyihin sosiaaliryhmiin sijoittavissa olevia piirteitä. Asukkaat on tästä syystä jaettu ruokakunnan päämiehen mukaan kolmeen sosiaaliseen kerrostumaan (Rauhala, 1966), mikä käyvät ilmi taulukosta 3.

3. ASUKKAIDEN SOSIAALINEN KERROSTUNEISUUS TALOYHTIÖITTÄIN TURUN 6. KAUPUNGINOSAN 11. KORTTELISSA VUONNA 1966.

Sosiaaliset kerrokset	I				II				III			
Taloyhtiöt	Talouksia yht.	Talouksia	%		Talouksia	%			Talouksia	%		
Brahenk. 9	20	8	40		11	55			1	5		
Yliopistonk. 11 b	32	11	34		20	63			1	3		
Brahenk. 11 – Maariank. 4	99	40	40		50	51			9	9		
Yliopistonk. 11 a	69	14	20		47	68			8	12		
Maariank. 2 – Aninkaistentk. 12	113	28	25		80	71			5	4		
Yliopistonk. 9 b	37	7	19		29	78			1	3		
Aninkaistentk. 10 c	24	3	13		19	79			2	8		
Aninkaistentk. 10 b	26	5	19		18	69			3	12		
Aninkaistentk. 10 a – Yliopistonk. 9 a	31	7	22		21	68			3	10		
9	451	123	25		295	68			33	7		

Taulukosta käy ilmi, että kolme ensimmäistä taloyhtiötä muodostavat tällökin suhteessa osan ryhmänsä. Näissä asuu kaikki taloyhtiöt huomioonottaen prosentuaalisesti eniten ensimmäiseen sosiaaliseen kerrostumaan kuuluvia ja vähän kolmanteen kuuluvia perheitä. Muissa taloyhtiöissä sensijaan asuu eniten lähinnä toiseen sosiaaliseen kerrostumaan kuuluvia perheitä. Lisäksi jälkimmäisissä taloyhtiöissä asuu prosentuaalisesti huomattavasti enemmän kolmanteen sosiaaliseen kerrostumaan kuuluvia perheitä kuin

ensimmäisissä taloyhtiöissä ja varsinkin kahdessa ensimmäisessä.

Eri sosiaalisten kerrostumien kesken jouluseppeleet jakaantuvat siten, että ensimmäiseen kuuluu 22 (46 %), toiseen 23 (47 %) ja kolmanteen 3 (7 %).

Sytä jouluseppelen suosioon on esittävä myös muualta ja tällöin on ratkaistava kysymys, mikä osuus käyttäjien perherakenteella on seppelen yleistymiseen. Tämä käy ilmi taulukosta 4. Lapsettomiksi perheiksi on katsottu sellaiset, joissa ei ole alle 16-vuotiaita perheenjäseniä.

4. JOULUSEPPELEEN KÄYTTÄJÄN PERHERAKENNE TURUN 6. KAUPUNGINOSAN 11. KORTTELISSA VUONNA 1966.

Taloyhtiöt	Seppeleitä	Lapsellomia perheitä	%	Lapsiperheitä	%
Brahenk. 9	6	5	83	1	18
Yliopistonk. 11 b	7	6	86	1	14
Brahenk. 11 – Maariank. 4	18	9	50	9	50
Yliopistonk. 11 a	3	2	66	1	34
Maariank. 2 – Aninkaistentk. 12	10	4	40	6	60
Yliopistonk. 9 b	1	0	0	1	100
Aninkaistentk. 10 c	0	0	0	0	0
Aninkaistentk. 10 b	0	0	0	0	0
Aninkaistentk. 10 a – Yliopistonk. 9 a	3	2	66	1	34
9	48	28	58	20	42

Taulukosta käy selvästi ilmi, että jouluseppelen käyttö ei liittynyt ehdottomasti lapsiperheiden jouluun. Painavasti yli puolet seppeleen käyttäjästä (58 %) oli sellaisia perheitä, joissa ei ollut pieniä lapsia tai lapset olivat jo yli kouluiän.

Vaikka tutkittu turkulainen kerrostalokortteli kuuluu kaupunkien keskustaan ja sen asukkaat suurelta osin kahteen ensimmäiseen sosiaaliseen kerrostumaan, antaa se kuitenkin mielenkiintoisia tietoja tämän uuden joulutavan hyväksytystä. Jouluseppeleestä voidaan todeta, että se on vuonna 1966 vielä varsin vähän tunnettu Turussa, sillä vain 11 % tutkitun alueen talouksista käytti sitä. Seppeli on suosittu sellaisissa pienissä taloyhtiöissä, joissa asuu suhteellisen runsaasti ensimmäiseen sosiaaliseen kerrostumaan kuuluvia perheitä. Nämä ovat

lisäksi suurelta osin lapsettomia. Yksitystapauksissa näyttää siltä, että seppeleitä ovat suosineet ensiksi ruotsinkieliset perheet ja vasta myöhemmin suomenkieliset, mutta vastakohtina edellisille lapsiperheet. Vainhimmat tiedot jouluseppelen käytöstä Turussa ovat 1940-luvulta.

Jouluseppeli osoittaa myös tiettyä kasautumista samoihin porrasikäytäviin, sillä taloyhtiöiden 30 porrasikäytävistä oli seppeli 17:ssä. Myös kasautuminen samoihin kerroksiin on selvästi havaittavissa. Tämä johtunee sosiaalisesta kontaktista lähekkäin asuvien ihmisten kesken, samoin kuin myös sukulaisuudesta, mikä joissakin tapauksissa on henkikirjoista myös pääteltävissä. Sosiaalinen kontakti selittää myös muutamat kolmanteen sosiaaliseen kerrostumaan kuuluvien jouluseppeleitä, jotka eräissä ta-

pauksissa ovat sellaisissa porrasikäytävissä, joissa on runsaasti seppeleitä.

Turkulainen jouluseppeli on levinnyt meille muiden pohjoismaiden välityksellä. Tästä ovat todisteena tiedonannot, joiden mukaan seppelen käyttö on opittu Ruotsista tai seppeli on suorastaan ostettu tai saatu lahjaksi sieltä.¹⁾ Tutkitussa kerrostalokorttelissa seppelen yleistymiseen suomenkielissä lapsiperheissä on vaikuttanut myös se, että alueella asuvat Puolalan kansakoulupiiriin kuuluvat alaluokkaiset ovat usean vuoden ajan valmistaneet jouluseppeleitä koulussa opettajiensa johdolla ja saaneet ne jouluksi kotiinsa.²⁾ Kukka-kauppojen osuus seppelen yleistymiseen lienee vähäinen. Turkulaiset kukkakauppiat tuntevat jouluseppelen ja ovat monessa tapauksessa valmistaneet niitä liikkeensä ikkunaan, mutta seppelen markkinointi on ollut vähäistä. Jouluseppeleitä on käsitellyt myös kukka-kauppa-alan ammattilaisissa ja eräissä tapauksissa idea seppelen valmistamiseen onkin saatu näistä.³⁾ Viime vuosina ovat myös turkulaiset paperikaupat alkaneet myydä paperista valmistettuja jouluseppeleitä.

Muut Pohjoismaat ovat kuitenkin toimineet ainoastaan seppelökultin välittäjinä ja varsinaisen jouluseppelen kotima on Englanti. Täällä

¹⁾ Opettaja Toini Grönqvistin suullinen tiedonanto. Opettaja Grönqvist kertoi käyttäneensä itse jouluseppeleitä noin 15 vuoden ajan ja saaneensa idean isoäidiltään. Tämä vuonna 1946 Turussa kuollut syntynyt ruotsinmaalainen vanhus oli aina kiinnittänyt jouluksi ovensa puolukanvarvuista valmistetun seppelen. Eräät opettaja Grönqvistin sukulaispiiriin kuuluvat ovat hankineet Ruotsista paperisen jouluseppelen.

²⁾ Puolalan kansakoulussa on syyslukukaudella 1966 valmistettu jouluseppeleitä ja sitä ennen melko säännöllisesti kahden opettajan luokilla. Turun kaupungin kansakoulujen kansien ystäväliiton avun turvin on käynyt ilmi, että vuonna 1966 tai sitä ennen on Puolalan kansakoulun lisäksi valmistettu jouluseppeleitä myös Moisioin, Kähärin ja Teräsrautalan kansakouluissa.

³⁾ Tutkittua kerrostalokortteliä kulkittain sijaitsevan Kalustokeskus Oyn kukka- ja vierhaskasvatusten osastopäällikkö Ruposen suullisen tiedonannon mukaan jouluseppelen markkinointi on ollut vähäistä. Tämä johtunee siitä syystä, että kymmenen tavallisesti alkanut vasta aivan joulun alkuunsa, jolloin liikehen henkilöitä ei ole voinut enää ottaa vastaan tilauksia. Osastopäällikkö Ruposen on itse valmistanut ensimmäisen jouluseppelensä norjalaisesta ammattilaisesta saamansa idean mukaan. Seppeli on koottu männynokien kärjistä. Se oli tiivis ja pyöreä ja koristeena siinä oli kynttilöitä.

oli tapana ripustaa jouluyöksi huoneen nurkkaan mistelinoksa tai niinkuin tapa nykyään edellyttää, ruokasalin kattoon. Misteli on pensasmainen kasvi, joka elää loisena mm. tammien lehmuksen ja omenameun oksistossa. Se on levinnyt suureen osaan Eurooppaa ja Aasiaa ja kasvaa harvinaisena myös Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa. Kansanuskon mukaan mistelinoksalta on hedelmällisyyttä lisäävä vaikutus ja sen katsottiin suojaavan yleensä pahoja voimia vastaan. Mistelistä valmistettiin myös lääkkeitä lukuisiin sairauksiin, etenkin sellaisiin, joiden katsottiin olevan pahojen voimien aiheuttamia, ja tästä syystä misteli onkkin jättänyt lähemmätönän jälkensä monien kansojen kansanomaiseen lääkitietouteen ja kansanperinteeseen. Monien kansojen ohella myös Gallias-

sa ja Britanniassa asuvat keltit tunnustivat mistelin ja käyttivät sitä uskonnollisissa seremonioissa hedelmällisyyden lisäämiseksi ja suojaaksi pahoja voimia vastaan. Juuri suojaava vaikutus onkin katsottava selitykseksi mistelinoksan ripustamiseen huoneeseen joulun ja uuden vuoden ajaksi. Ovathan pahat voimat perinteellisesti juuri tuolloin liikkeellä vanhan ja uuden kohdassa toisen vuoden vaihteen merkeissä.

Mistelinoksan suojaava vaikutus tunnetaan vanhastaan myös saksalaisessa kansanperinteessä, mutta uutta kukoistuskauttaan misteli alkoi elää Saksassa 1920- ja 1930-luvuilla, jolloin se englantilaisen tavan jäljittelyä levisi etupäässä kaupunkiyhdyskunnissa. Mistelinoksa tunnetaan myös Ranskassa ja todelliseksi muutokoristeeksi oven kiinni-

tetyn seppeleen muodossa misteli kehittyi Amerikassa.

Tapoja tutkittaessa ja niiden sisältöä selvitettäessä on muistettava, että tavat heijastavat omaa aikakauttaan ja niissä voi nähdä ikäänkuin kuvastimessa aikakauden ideologiset virtaukset. Vaikka tapojen ulkonaiset puutteet säilyvät ennallaan, voi niiden sisältö muuttua. Tapa voi myös menettää sisältönsä ja ainoastaan ulkonaiset puutteet jäävät jäljelle kuten on käynyt turkulaiselle jouluseppelelle. Siitä on turha lähteä etsimään mitään syvälistä merkitystä, vaan se on pikemminkin katsottava kauniiksi joulukoristeeksi. Tällaisenaakin se on kuitenkin hyvä esimerkiksi joulutalpojen kansainvälisessä taustasta ja erään tapakulttuurimme piiriin kuuluvan ilmiön leviämistä kaupunkiyhteiskunnassa 1960-luvulla.

Turun kaupunki ja nuoret turkulaiset

PERTTI PAASIO

Turku mainitaan edistyskelliseksi, milloin on puhe kaupungin tuesta nuorten kaupunkilaisten toiminnalle. Nuorisotyölautekunta on se elin, joka kaupungissa on pantu huolehtimaan tämän tuen järjestämisestä. Kunnallisten nuorisotyöelinten tehtäväpiiriin lasketaan kuuluvan nuorisoin vapaa-aikatoiminnan tukeminen ja järjestäminen. Tällä sektorilla Turku tosiaan on saanut aikaan verraten paljon, joskaan ei luonnollisesti läheskään riittävästi todelliset tarpeet huomioonotettuina.

Turun kaupungilla on eri puolilla aluettaan kaikkiaan yhdeksäntoista nuorisokerhohuoneistoja, jotka ovat nuorisotyölautekunnan käytettävissä korvauksetta. Turun nuorisotyölautekunta on omaksunut toimintalinjakseen sen, että se mahdollisuuksien mukaan avustaa ja tukee nuorisoin järjestöjen arvokasta työtä ryhtymättä itse järjestämään esimerkiksi kunnallisia kerhoja tai leirejä. On katsottu, että vapaaehtoisista työtä tekevät kansalaisjärjestömmä ovat yhteiskunnassa niin arvokas pääoma, että niiden varaan voi rakentaa.

Kaupunkiin tuki nuorisotyöjärjestöille on varsin monimuotoista. Suoranaista rahaa myönnetään kaupungin talousarvion puitteissa nuorisotyöjärjestöjen kerhotoimintaan ja leiritoimintaan, nuorisotyöjärjestöjen omatoimisesti suorittamaan ohjaajakoulutukseen, nuorisoohjaajien opintomatkoihin, järjestöjen kouluhuoneistokäyttökorvauksiin, sosiaaliseen nuorisotyöhön ja niin edelleen.

Aivan erityisen maininnan ansainnee se, että Turun kaupunki ensimmäisenä maassa ryhtyi maksamaan järjestöille avustuksia näiden omien päätösten ohjaajien palkkausta varten. On katsottu, että nuorisotoiminnan ohjaaminen ja järjestäminen Turunkin kokoisessa kaupungissa on niin vaativaa työtä, ettei sitä voida tehdä pelkästään talkoovoimin. Ohjaajapalkkaussuurensa rahaa on talousarviossa vuosittain johdonmukaisesti

korotettu, jotta sen merkitys palkkatason noustessakin säilyisi. Tätä Turun esimerkkiä ovat muutamat kaupungit jo seuranneet, ja useat periaatteessa päättäneet ruveta seuraamaan. Maassa aletaan herätä havaitsemaan nuorisotyölautekunnan kasvatustyön valtava merkitys. Kulttuurikiehdossa herättiin ensiksi havaitsemaan tämän kulttuuriarvo.

Selvän rahan lisäksi on Turun kaupunki nuorisotoiminnan tueksi osoittanut muutakin. Jo mainittujen kerhohuoneistojen lisäksi ovat nuorisotyöjärjestöjen maksutta käytettävissä eri puolilla saaristoa sijaitsevat kaupungin nuorisoleirialueet, joista kolmeen on rakennettu sauna käämpämajajouluiltoineen. Leirialueista suurin, Sauvon Ahtela, käsittää kaikkiaan yli viisikymmentä hehtaaria hyvää kangasmaata ja satoja metrejä rantaa. Vuosittain nuorisotyölautekunta järjestää nuorisotyöjärjestöjen edustajille koulutus- ja neuvottelutalouksia, joista mainittakoon erilaiset ohjaajakurssit, koululaisjärjestöjen edustajille vuosittain järjestettävät neuvottelukokoukset sekä Turun nuorisotyön neuvottelukunta, jossa kaikki kaupungin alueella toimivat nuorisotyöjärjestöt ovat mukana.

Hyvin huomattavan sektorin nuorisotyölautekunnan toiminnassa muodostavat kontaktit maan rajojen ulkopuolelle. Nuorisotyölautekunta onkin huomattava turkulaisen ulkopoliittikan hoitaja. Sillä on säännölliset kontaktit Turun pohjoismaisiin ystäväkaupunkeihin Göteborgiin, Århusiin ja Bergenin sekä lisäksi Leningradiin ja DDR:n Rostockiin. Valtuuskuntia vaihdetaan säännöllisesti. Ollisi vain toivottavaa, että vaihtoa kaupunginkin puitteissa voitaisiin lisätä niin, että myös varsinainen nuorisoin pääsisi nykyistä paremmin siihen osallistumaan.

Kuten havaitaan Turussa tapahtuu melko paljon kunnallisen nuorisopolitiikan alueella. Turun kaupungin

"Eteentyönnetty" matkailuasema

Matkailupäällikkö ARVO HOVILA

Maallamme on matkailijoitten ohjaamiseksi Suomeen toistakymmentä matkailuedustustoa Euroopan keskuksissa, veläpä Yhdyvalloissa saakka. Myös liikenneyritykset kuten Finnair ja laivayhtiöt, ulkomaankaupparijestöt ja erilaiset liitot suorittavat samaa tehtävää omalta osaltaan. Eri paikkakunnat – lähinnä suurimmat kaupungit – uhraavat saman tarkoituksen hyväksi melkoisesti mm. julkaisemalla ulkomaille levitettävää esitelehtiä, seinäjulisteita ja muutakin materiaalia sekä ottamalla osaa ilmoituskamppailuihin.

Ulkomaissa matkailuliikenteessä ovat Turku ja Helsinki Suomen kaksi tärkeintä porttia. Turku on tässä suhteessa ensimmäisellä sijalla, koska täältä on kauttavuutiset päivittäiset laiva- ja lauttalaivayhteydet Ruotsin puolelle, samoin myös lentoyhteydet. Matkailijoiden saamiseksi sekä pysäyttämiseksi Turkuun ollaan nykyisin yhteistoiminnassa Tukholman matkailuviranomaisten kanssa mm. sillä tavalla, että Tukholmasta Turkuun lähdeettäessä on saatavissa Turkuä koskevia esitteitä. Myös laivareiteillä on laivayhtiöitten myötävaikutuksella voitu tehostaa Turun hyväksi tarkoitettua mainontaa. Tukholmassa työskentelee myös Suomen virallinen matkailuedustusto, Suomitoimisto. Turun kannalta tämä asemapaikka onkin erittäin tärkeä, koska ylivoimaisesti suurin osa ulkomaalaisista Suomeen ja Turkuun tulevista matkustajista ja matkailijoista on juuri ruotsalaisia ja muita skandinaaveja.

Ulkomailla suoritettava Suomeä koskeva matkailumainonta kuuluu lähinnä valtion velvoituksiin, valtion ylläpitämille matkailuedustustoille. Kaupunkipaikkakuntien, mm. Turun, osalle lankeaa viime kädessä huolehtiminen siitä, että se saa tästä matkailujavirrasta mahdollisimman suuren osuuden sekä sen taloudellisen hyödyn, minkä matkailijat paikkakunnalle antavat. Maan pääkaupungin Helsingin osuus on aivan viime vuosien aikana voimakkaasti kasvanut matkailuliikennettä koskevana keskuspaikkana. Uutena tekijänä on tällöin huomattava itämerellä kautta vuoden purjehdiva lauttalaivatonnisto satamakosketuksiineen Ruotsissa, Tanskassa ja Saksassa.

Samanlaisesti ovat Helsingin lentoaseman matkustajalukumäärät osoittaneet jyrkkää nousua. Uusia kaukolinoja syntyy jatkuvasti ja Helsingin merkitys maamme ilmailuliikenteen – niin ulkomaisen kuin kotimaisenkin – keskuksena tulee yhä kasvamaan sen jälkeen, kun uudet lentoasemalaitokset ja rakennukset lähitulevaisuudessa otetaan käyttöön.

Näin voidaan todeta, että Helsinki on ylivoimaisesti suurin matkailijoita kokoava keskuspaikka. Sieltä matkailijat jakaantuvat maan eri puolille. Juuri tässä vaiheessa on sen paikkakunnan, joka haluaa päästä osalliseksi näistä matkailijamääristä, tullava esille: ohjaamaan, auttamaan, suosittelemaan ja myymään palvelusten avulla. Tosiasia on, ettei Helsingissä mikään

Jatkuu sivulle 21

Rymättylän Viesolan leirikämpä

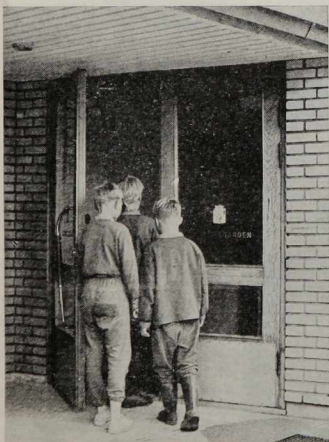
johto ja kaikki poliittiset ryhmät ovat arvokkaalla tavalla päässeet yhteisymmärrykseen niistä perusteista, joita tällä sektorilla noudatetaan.

Kunnallinen nuorisopolitiikka on siis keskittynyt lähes yksinomaan nuorten vapaa-aikatoiminnan tukemiseen ja vapaa-aikongelmien ratkomiseen. On syytä oivaltaa, että tässä työssä ollaan vasta alussa. Muistettakoon vain, että päivisin ohjaavat nuorten toimintaa sadat yhteiskunnan palkkaamat henkilöt — opettajat. Kun ilta tulee, on tilanne vaikeampi, palkattua ohjaajavaroa on vain muutama harva. Tällainen vertailu on suhteellisen realistinen, vaikka sitä ei aina sellaisiksi mielletäkään.

On ilmeistä, että pelkästään nuorten vapaa-aikaan keskittyvä kunnallinen nuorisopolitiikka ei enää pitkään tyydytä. Nuorilla on toki paljon muitakin ongelmia kuin pelkästään vapaa-aikaan liittyvät, ja näitä muita on kai valtavasti enemmän. On alettu Turun nuorison ja nuorisoyhteistyökeskuksen piirissä keskustella siitä, että kunnallisten nuorisoyhteistyökeskusten toimialaa tulisi laajentaa käsittämään myös muut nuorison maailmaan liittyvät asiat kuin vapaa-aika. Tämä edellyttäisi tieteen lautakuntien johtosääntöjen muuttamista, mutta säännöthän ovat ihmisten palveluksessa, ne ovat siis muutettavissa. Esimerkiksi nuorten ihmisten sosiaaliset ongelmat ovat valilla riittävää huomiota yhteiskunnan taholta ja monet muut.

Mielestäni ei ole itsestään selvää sekään, että kunnallisen nuorisopolitiikan tulisi rajoittua yksinomaan nuorisoyhteistyökeskusten piiriin. Turunkin asukkaista noin joka toinen kuuluu nuorisoon. Näin suuri ryhmä pitää toki arvostaa nuorisoyhteistyökeskuksen ulkopuolellakin. Miksei esimerkiksi kiinteistö- ja rakennuslautakunnalla voi olla omaa nuorisopolitiikkaa. Sen tehtävä voisi olla kahdensuuntainen: informoitaisiin nuoria turkulaisista sopivalla tavalla — kaupungin rakennustoimintaan liittyvistä asioista ja kuunneltaisiin, mitä nuorilla on sanottavaa, esitettävää ja vaadittavaa tällä alalla. Satamaviranomaiset voisivat selvittää nuorille sataman toimintaa ja sen taloudellista merkitystä kaupungille ja kaupunkilaisille, museolautakunta toisi nuoren sukupolven tietoisuuteen vanhan ajan arvoja, ja niin edelleen. Näin päästäisiin liikkeelle huomattavasti laajemmalla alueella kuin mihin vain nuorisoyhteistyökeskuntaan rajoittuen koskaan voitaisiin päästä.

Perinteet eivät saa vanhassa Turussakaan velvoittaa niin pitkälle, ettei uutta kunnallisen nuorisopolitiikan alueella ennakkoluulottomasti etsittäisi — vanhan lisäksi.

Tapulikadan kerhotalon ovi

ÅBO OCH MALMÖ

— många gemensamma problem

HANS OTHMAN

Det finns många beröringspunkter mellan Åbo och Malmö. Båda är "rikets tredje stad", båda är huvudporten till utlandet, båda har ett stort skeppsvärk som huvudindustri. I storlek ligger städerna ganska nära varandra, även om Malmö har ca 100 000 invånare fler än Åbo. I varje händelse kan man i många fall få ut mer av en jämförelse mellan Åbo och Malmö än t.ex. mellan Åbo och Göteborg, just för att de ekonomiska möjligheterna är mer jämställda. Dessutom finns det just nu flere gemensamma problem, där man i Malmö har tagit initiativ, som kan vara värda att stifta bekantskap med.

Åbo börjar bygga en idrottshall — Malmö har en sedan flera år. Åbo måste få en sopbränningsstation — Malmö har fattat beslut om att bygga en. Åbo borde modernisera sitt gasverk — Malmö får sitt lättbensingasverk färdigt i mars nästa år. Åbo bygger åldringsgårdar och behöver ungdomsgårdar — Malmö har kommit mycket långt med bl. a. dagvård för äldre och har inte mindre än 30 fritidsgårdar med mångsidig funktion. Åbobotarna hoppas på ett nytt simstadion — Malmö har ännu inget, men planerar att bygga tre sådana och utvidga ett, som man får som donation av en industri. Dessutom kunde vi utan större ansträngningar ta efter en hel del, när det gäller kommunal information till allmänheten. Låt oss tillägga, att Malmö trots all den enorma kommunala byggnadsverksamheten har ett av Sveriges lägsta skattören — 17 kronor på 100 — mot 20 eller mer i många andra städer. Vi skall här välja att se lite närmare på den sociala verksamheten, närmast åldringsvården.

Mellanhedsgården

Åldringssentra med aktiv verksamhet, verkstäder för skyddat arbete, ett omsorgscentrum för utvecklingsstörda barn, en alkoholistklinik är några av de viktigaste målen för socialvården i Malmö de närmaste åren. Denna utgiftssektor har en årsbudget på ca 100 miljoner kronor och sysselsätter 1 500 av stadens sammanlagt 17 000 anställda.

Mellanhedsgården är det första av dessa nya aktivitetssentra för stadens äldre, och fler följer. "Aptit på livet efter 67", det är ett motto man vill följa,

och tanken ser också ut att ha förverkligats på ett mycket angenämt sätt. Mellanhedsgården är belägen i västra delen av Åbo, i ett av stadens grönska och vackraste områden. Huset är lågt, det omsluter en blomsterprydd gård, och det är byggt i gult tegel. Det gula teglet dominerar väggarna också inomhus. Här finns bibliotek (filial till stads-), sällskapsrum och hobbyrum, rum för fysikalisk behandling och sjukgymnastik, läkarmottagning. Den som vill får sysla t.ex. vävning, och arbetena kan säljas i en liten butik som de gamla själv sköter. 74 ensamma äldre och sexton äkta par bor i huset.

Daghem för ensamma

Mellanhedsgården är inte till bara för dess egna invånare, och här kommer det nya in i bilden. Huset är också en dagcentral för äldre som bor i närheten. Fem gånger i veckan samlas femton pensionärer — en grupp varje dag som återkommer på bestämd veckodag, och får del av alla de förmåner huset kan bjuda på. Under sakkunnig ledning får de syssla med hobby- eller terapiarbete, eller bara träffas, dricka en kopp kaffe, titta på färg-TV. Daggästerna kommer kl 10 och stannar till kl 16. Mitt på dagen serveras mat till ett mycket moderat pris. Den som inte själv orkar gå får skjuts — brandkåren har speciella bussar för sociala transporter och utför ca 25 000 sådana om

året (också av t.ex. rörelsehindrade skolbarn). I Mellanhedsgårdens samlingshall arrangeras grupp-gymnastik, musikstunder, andakter, föreläsningar och filmvisningar. Någon stor gemensam matsal finns inte, utan varje våningsplan är ett komplett hem med matrum, kaffekök samt telefonhytt och badrum. Telefon och TV får installeras på rummen av den som vill betala för nöjet.

Under den närmaste tiden kommer man i Malmö att bygga ett sådant åldringssentrum varje år, och alltid med utnyttjande av de erfarenheter de tidigare har gett. Nu på senhösten blir ett nytt färdigt, och följande projekt är Kvarteret Tuppen med 144 enkelrum i ålderdomshemmet, pensionärshotellet med plats för 87 och ett åldringssentrum för 250 pensionärer i veckan. Anläggningen blir helt färdig nästa sommar. Det blir ingen anstaltsprägel över måltiderna där heller — rummen är placerade i grupper om tolv, och varje grupp har sitt eget matrum (som givetvis betjänas från det stora centralköket).

CP-barnen inte bortglömda

Omsorg är ett nytt ord, som används i vården av utvecklingsstörda barn, och det ger en antydning om den förändrade inställningen. Ett nytt centrum skall byggas i Limhamn, några kilometer från centrum. Där skall 80 barn få vård dygnet om, för dagvård öppnas 30 platser

Mellanhedsgården är uppförd i tre våningar av gult tegel med inbyggda, skyddade gårdar, i en av de grönska och trevligaste stadsdelarna i Malmö.

och 100 barn skall få hjälp i en s.k. träningskola. Socialvården i Malmö strävar dessutom till att få platser i familjer för barn, vilkas föräldrar behöver några timmar lättad i den dagliga omsorgen hemma.

Verkstad för skyddat arbete

Två personer på 1 000 är i behov av s. k. skyddat arbete, och socialvården har här en viktig uppgift som fortsättning på och avlastning av den vanliga sjukhusvården. I juli öppnades en ny skyddad verkstad för 210 arbetstagare och 30 arkivarbetare. Verkstaden har avdelningar för bl. a. maskin- och bänksnickeri, metallarbeten, sprutmålning och montering.

30 fritidsgårdar

Malmö har 30 fritidsgårdar, och av dem har tre öppnats under detta år. Nya byggs till, och redan nu kan fritidsgårdarna ta emot ca 6 000 ungdomar varje dag. Staden satsar i år nära 5 miljoner kronor på denna verksamhet. Fritidsgårdarna står öppna på dagarna för skolbarn, som inte har någonstans att ta vägen under längre raster eller efter en tidig sista lektion — de motsvarar alltså de skoldaghem, av vilka vi har två i Åbo, i Lill-Heikilä och på Nummisbacken. Endel fritidsgårdar har också "barnparkering" för föräldrar, som tillfälligt önskar lämna in sina småbarn. Alla de fritidsgårdar, som nu byggs, är konstruerade med tanke på, att de skall kunna utnyttjas också av rörelsehindrade ungdomar. Det finns samlingsrum, studierum och grupperum, som får användas även av vuxna.

Vad kan man då göra på en fritidsgård? Så kan programmet se ut en kväll: Kurser i sjukvård, i skönhetsvård, arbete med keramik och annat konstantverk, bordtennis, film- och teaterverksamhet, politiska diskussionscirklar, spisarträffar med rostning på gårdens egen "10 i topp-lista". Polisens arbete har underlättats betydligt i de stadsdelar, som har ungdomsgårdar.

Socialvården i Malmö har nu åtta ålderdomshem, elva barnhem, 35 barnstugor, 30 fritidsgårdar och fem inackorderingshem för ungdomar samt två inackorderingshem för alkoholskadade. Administration är samlad i ett eget hus på sju våningar och 4 200 kvm golvyta.

Både rörelseterapi och arbetsterapi ingår i programmet i Mellanbedsgården och de andra nya åldringscentra som byggs i Malmö.

Suomen Turku — Åbo vår stad

Sisältö — Innehåll

1959—1968

Aaltonen, Esko	Kaupunkiyhteisö ja sen ominaishenki	1 — 3/64
Aaltonen-Rask, Martta	Hymni Aurajoelle	22 — 4/60
	Suuren elämän aamuhetki	15 — 2/68
Aarnio, Allan	Ammattistas ylipiä	26 — 4/62
	Huippulam mamma	28 — 4/63
Ahlroth, Pekka	Tähdenväljeä 50-vuotiaasta Kauppa-kamarista	13 — 4/67
Aho, Aarno	Turun kultasepät	10 — 2/67
Ajanko, Esko	Turun sataman kehittämissuunnitelmat	5 — 2/66
	Turun satama — Suomen portti länteen	17 — 3/68
Andersson, Sven	Sisähistoriska museet vid Åbo Akademi (Åbo Akademien merihistoriallinen museo)	14 — 3/66
Astala, Heli	Muistelmia Vähäheikkilästä	12 — 2/67
Auranen, Olavi	Minä asun Turussa	12 — 4/62
Sama ja Aijälä, Tauno	Varsinaissuomalainen osakunta Turussa ja Helsingissä	9 — 2/62
Borch, Erik	Erik Cainberg ja Akatemiatalon kokoukuvat	13 — 3/65
	Konstföreningen i Åbo jubilerar (Turun Taideyhdistys juhlii)	2 — 4/61
	Nägra vinterbilder i Åbo Konstmuseum (Talvikuvia Turun Taidemuseossa)	7 — 4/64
	Puolalabacken — Puolalanmäki	13 — 1/59
	Taidemuseorakennus 60-vuotias	29 — 1/64
	Turun Taideyhdistyksen juhla-uusi —	1 — 4/61
	Konstföreningens i Åbo festår	5 — 1/63
Bergving, Ulf	Ett rederi i Åbo (Muuan turkulainen varustamo)	6 — 3/68
Dahlström, Svante	Prinkkalan talo ja joulurauha (Brinkala gård och julfriden, suomentanut Erkki Vuori)	5 — 4/66
	Syrenen (Sirenejä Turkuun)	18 — 2/64
Eenilä, Jukka ja Laine, Risto	Turkulainen jouluseppä	6 — 4/68
Eenokki	Katso Penttilä, Eino	
Ekman, Sakari	Korpolaismäki	8 — 1/59
Elenius, Eero	Ylioppilaskunta rakentaa	12 — 3/67
Elmeranta, Mauri	Vieraana menneisyydessä	18 — 4/64
	Vuodenajat (runo)	11 — 2/66
Eräköre, Veikko	Kauppaneuvos Hugo Helander	20 — 3/63
Eteläpää, Pertti	Irti itsekesiyydestä	17 — 4/60
Flemming, Tarja	Auran ja meren kaupunki v. 2000	19 — 2/68
	Kunnallisesta tiedotustoiminnasta	14 — 1/68
	Mitä vanhasta tähtitornista?	17 — 2/68
Forman, Bertil	Åbo Navigationskola (Turun Merenkulkukoulu)	5 — 4/63, 8 — 1/64

Forslin, Alfild	Om kapelldrängen Wirmolin i Pinellos Åbo (Soittokunnanpalvelija Wirmolin Pinellon Turussa)	18 — 2/60
Gardberg, Carl-Jacob	Linnanhera esittelle linnansa —	18 — 2/61
	Slottsherrn presenterar sitt slott	4 — 1/68
	Luostarin kortteli, Lyypekinmäki ja Surutoin	10 — 3/68
	Minne näkötorni?	16 — 2/68
	Mitä vanhasta tähtitornista?	
	När Akademihuset byggdes (Kun Akatemiatalo rakennettiin)	9 — 2/60
	Sudanin syksyä	21 — 4/63
	Suomen tie	3 — 3/67
	Svante Dahlström in memoriam	3 — 1/65
	Turku eilen ja tänään	16 — 1/63, 20 — 2/63, 14 — 3/63, 13 — 2/64, 16 — 3/64, 19 — 1/65
	Turun Akatemiatalon rakentaminen	8 — 2/65
	Turun linna entistetty —	1 — 2/61
	Åbo slott restaurerat 4. 5. 1961	
Gardberg, Carl-Rudolf	Det främmande ögat och det egna i 1840-talets Åbo (1840-luvun Turku vieraan ja omin silmin nähtynä)	8 — 4/61
	Två britter och en tysk i Åbo år 1830 (Kahden englantilaisen ja yhden saksalaisen käynti Turussa v. 1830)	7 — 1/68
Gräsbeck, Kristofer	Ajatusenvaihtojen foorumi —	3 — 1/64
	Tankeutbytenas forum	11 — 4/67
	Turun rakentaminen paloon asti	
	Åbo svenskspråkiga arbetarinstiut (Turun ruotsinkielinen työväenopisto)	9 — 3/64
Haavio, Annikka	Outokumpu, Öljysäiliö, Lippu, Lelu (runoja)	23 — 1/59
Haavio, Heikki	Koulu ennen ja nyt Turussa	23 — 4/64
Haavio, Jaakko	Uusia visirä: Tehtaan portilla, Arkipäivän visri, Rukous iliansuussa	18 — 1/59
Haikkola, H.	Turun satama	16 — 2/63
Hakaniemi, Väinö	Kultakruunu — Gullkrona (runo)	21 — 4/66
Halme, Veikko	Sokeritehtaan talo	24 — 2/65
Hankomäki, Veikko	Näin syntyi Turun Musiikkiopisto	22 — 4/62
	Pallivahan kirkko ja työkeskus	19 — 3/68
Harismaa, Pekka	Varsinais-Suomen suurnäyttely	27 — 2/60
Harni, Ensio	Birgerinkatu	21 — 1/65
	Luostarinmäki	12 — 1/64
	Muistikuvia Rauhanseudulta	21 — 3/65
	Varliovuorenkatu	15 — 2/67
Helander, Aarre	Tre gamla hem: Hemmet, Gubbhemmet, Tjänarinnahemmet (Kolme vanhaa kotia: Hemmet, Ukkokoti, Palvelijatarkoti)	18 — 3/63
Hellemä, Aarno	Turun sorsat	15 — 1/64
Hevillä, Arvo	Enemmän pyöräilyteitä Turun lähi-ympäristöön	17 — 2/67
	"Eteenyönnetty" matkailuasema	8 — 4/68
	Kunnallisen matkailutoiminnan suunnittelesta	4 — 2/67
	Käynti Turussa 80 vuotta sitten	16 — 1/65
	Majoituskeskus — retkeilyhotelli	16 — 2/64
	Matkailija Tuomiokirkon holvien alla	18 — 3/64
	Matkailuyhteisöimintaa yli valtakunnan rajojen	21 — 2/63
	Minne näkötorni?	10 — 3/68
	Ruissalon kehittäminen matkailu- ja virkistysalueena	21 — 2/65
	Ruissalon kehittäminen Turun virkistysalueeksi	12 — 2/66, 21 — 3/66

Saaristomatkaillen kehittäminen	14 — 3/64
Suikukaivo Kauppatorilla	6 — 3/65
Turun juhla-uuden almanakka	9 — 2/61
Turusta kongressikaupunki	14 — 1/63
Huntuvuori, Hilda	
Turun virsi (säv. Pentti Viherluoto)	6 — 2/65, 10 — 3/65
Huovinen, Lauri	
Mikä tekee joulun iloiseksi?	1 — 4/63
Hurme, Jussi	
Raunistula — esikaupungista kaupungin-osaaksi	27 — 4/60
Ilmoni, Immanuel	
Turun suuri palo (suomennos)	11 — 3/67
Impivaara, Ilmo	
Turkulaisen polkupyöräteollisuutemme uranuurtaja	24 — 2/61
Isotalo, Kaarlo	
Luku romaanista "Saarnaajan kirja"	21 — 4/61
Sarja ajasta, Valitus (runoja)	23 — 4/60
Vanha mies ja suru	7 — 4/62
Jaatinen, Filip	
Turun hovioikeuden vaiheista	17 — 4/63
Jansson, Paul	
Åbo Akademis musikaliska "public relations" (Åbo Akademien musiikillinen PR)	15 — 1/65
Jokinen, Osmo	
Retki haljenneneen saven läpi (runo)	23 — 4/61
Turkulaista kuvataiteilijoita	20 — 4/62
Jts	
Katso Järventaus, Eero	
Juva, Einar W.	
Puolustusvalmius Suomen sodassa 1808—09	5 — 3/66
Turku ja sen vanha akatemia	4 — 1/65
Turun Akatemian perintö	5 — 4/65
Turussa v. 1775	15 — 4/61
Jylhä, Tapani	
— — — että ihme tapahtuisi	20 — 2/60
Järventaus, Eero	
Turussa on mukavaa	30 — 2/63
Järventaus, Esko	
Turun klassillinen lyseo	22 — 4/64
Turun vanhan raatihuoneen kellari sopiva ravintolaksi	5 — 2/64
Järvi, Osmo	
Yliopistonmäki	11 — 1/59
Kaarlova, Aune	
Muistelmia Väinö Aaltosen isästä	18 — 4/67
Mummoni peilinoora	29 — 2/61
Tie	19 — 1/68
Kaj-Kaj	
Katso Löfman, Ellis	
Kallio, Heikki	
Turun suomalainen yliopistoseura 50 vuotta	4 — 4/67
Kallio, Heimo	
Talviuhrakeskus Hirvensaloon	27 — 1/64
Turkulaisesta filmituotannosta	32 — 4/63
Turkulaiset kirjailijat nymistävät	24 — 4/63
Turun linna keskustelee	23 — 4/68
Urheilijasta kirjailijaksi	28 — 4/63
Uusia turkulaista kirjailijoita ja Turku jännitysromaanin aiheena	21 — 2/68
Kallio, Paavo	
Historia hengittää Turun luonnossa	3 — 2/60
Kaksi Kevon kuvaa	8 — 3/65
Katariinanlaakso — Turun luonnon helmi	14 — 2/63
Moderni luonnonsuojelu	10, 15, 19, 22 — 4/65
Ruissalosta ja Katariinanlaaksosta	
Turun luonnonsuojelun kohteena	20 — 1/59
Turun Yliopiston laajentuva toimintaympäristö	4 — 2/65
Kanerva, Paavo	
Turun Työväen Lapsikuoro toiminut jo 20 vuotta	12 — 1/66
Kanervo, Alfred	
Eräs kilpasoutu	24 — 2/60
Kapari, Pekka	
Saaristossa (runoja)	17 — 2/60

Kares, Olavi Joulupäivän päiväkirjasta Sampalinnänmäki	4 – 4/60 9 – 1/59	Laiho, Esko Oi Turku kotikaupunki (runo)	6 – 4/60	Majavesi, Erkki Enemmän huomiota matkailuun	16 – 4/60	Pellola, Orvokki Maantie, Lähtö, Pyhä maa (runoja) Rautatiesilta	21 – 2/60, 25 – 2/60 18 – 1/64
Karikko, Paavo Turun Urheilunystävät ja Urheilupuisto	6 – 1/63	Laine, Osmo Gallen-Kallela ja Halonen Taitelijasuhteiden kehittäminen ystävyyss- kaupunkien välillä	8 – 4/65 27 – 1/63 19 – 3/66 5 – 4/61	Melander, Hanna Gamla minnen från Åbo (Vanhoja muisteluksia Turusta)	10 – 1/67	Penttilä, Eino Kesäaamuinen Turku Taasko kulttuuriarvojen loukkaukseen? Vanhat arvot säilytettävä	26 – 2/60 7 – 4/61 16 – 4/60
Karjalainen, Kasteheimo Joulukoukku Minun Turkuni	19 – 4/67 19 – 2/66	Laine, Risto (vrt. myös Ennilä, Jukka) Kun miehet oli rautaa – – – Missä oli vanhin Turku?	20 – 4/68 3 – 2/68	Meretjola, Ilona Nokkosia (aforismeja)	21 – 4/60	Perko, Eino Missä viipyy keinojää? Poliisi kannattaa pyöräilyteitä	17 – 4/60 17 – 2/67
Karsen, P. E. Työ, kultus, tuotanto	15 – 3/63	Laitakar, Eino Länsisuomalaisista sotilasperinteistä Sotilasmuistomerkki Turun kasarmien alueelle	11 – 2/63 14 – 2/64	Miettinen, Väinö Turkumme (katkelmia runosta)	20 – 4/65	Pesonen, Eero Esaias Wechter Turun raatihuoneen rakennustöiden valvojana Nuoren lakittieteen opiskelijan 1. luku- vuosi Turun Akatemiassa Turku–Toujan rata täyttää 90 vuotta Turun kaupunginkellari	21 – 3/63 5 – 4/64 22 – 4/66 20 – 1/66
Kavenius, N Kotiseutuharrastusta Turkua tunnetuksi diapositiivein ja esperantoksi Turun työväen näyttämötoiminnasta vuosisadan alussa	12 – 1/67 18 – 1/66 18 – 2/67	Laitinen, Viljo Helsingin varjossa	21 – 4/62	Mikkeli, Arvo Turun kehitys 1900-luvulla väestötilasto- jen valossa	16 – 1/66	Piha, Kalevi Matkailun teoriaa ja käytäntöä Turistien Turku	10 – 2/66 9 – 2/68
Kerkkonen, Martti Pietari Kalmin muisto	7 – 2/66	Laukka, Maria Nuoret Turusta	28 – 4/61	Niemi, Pekka Hiaramplintti	22 – 4/68	Piironen, Esa Erik Bryggman 1891–1955	8 – 3/67
Kestilä, Olli Eikö nähdä metsää puilta? Luonto ja ihmiskäteen työ Mitäkin toinen puoli Turun uudet kasvat	8 – 3/66 3 – 2/65 21 – 4/65 5 – 2/60	Laurell, Kurt Puhe Turulle	3 – 3/65	Niemi, Y. A. Mikaelinkirkon mekaaniset urut	10 – 1/65	Pihla, Kalevi Turun työväenopisto 60-vuotias Työväenopiston ikunien pulma on nyt ratkaistu Uudenaikainen raittiustoiminta	10 – 1/68 3 – 3/64 25 – 1/63
Kirjoma, U. Katso Harri, Ensio		Laurila, Juhani Kuudes Turun-päivä Turun nuket Turun Sibeliusmuseum – Sibeliusmuseum	16 – 3/65 6 – 2/64 15 – 4/65	Niitemaa, Vilho Akatemiatalon käyttö Turun palon 1827 jälkeen	6 – 4/65	Piironen, Eero Kaupunginteatteri – maakuntateatteriko? Wilho Ilmari	18 – 4/60 23 – 4/65 11 – 4/66
Koikkalainen, Johannes Turusta luotava matkailijoiden Mekka	13 – 2/65	Lehtinen, Antti Hirvensalo – Väinö Aaltosen muistojen vaalija Minne näkötorni?	28 – 4/66 11 – 3/68	Nikula, Oscar Den akademiska staden Åbo (Turku akateemisena kaupunkina) Keskiajalla näyteltiin Turun Tuomiokir- kossa (suom. Erkki Vuori) Kiertävät teatteriseurueet Turussa 1700- ja 1800-luvuilla (suom. Erkki Vuori) Samhället Åbo tågar in sorgeprosessen sommaren 1773 (Koko Turku surusaa- tossa kesällä 1773) 125-vuotias teatteri'ta (suom. Erkki Vuori)	4 – 4/65 24 – 1/64 22 – 1/64 10 – 1/63 11 – 1/64	Punkari, Aaro Kappale kauneinta Suomea	11 – 2/68
Koistinen, Kari Puhe ystäväin haudalla	17 – 2/68	Lehtinen, Eino Hajamuistelmia Nummenpalkalta Kaupunginteatteri – maakuntateatteriko? Mitä vanhasta tähtitornista? Nummenmäki muistelmia "Portsan" poikien taskurahat	22 – 2/60 23 – 4/65 17 – 2/68 19 – 2/67 19 – 4/65	Nissilä, Kalervo Teatteri huomisessa Turussa	3 – 4/66	Puustinen, Usko Turun Työväenopisto 60-vuotias Työväenopiston ikunien pulma on nyt ratkaistu Uudenaikainen raittiustoiminta	10 – 1/68 3 – 3/64 25 – 1/63
Koivisto, Oiva Ennätysmäärä julkisia rakennuksia valmiiksi 70-vuotias talvivaaliikenne Turun matkustajaliikenne uudessa kehitysvaiheessa	18 – 3/67 9 – 4/67 18 – 4/66 16 – 2/60	Lehtinen, M. E. Puusepänkäsilin, oppipoikana ja puu- seppänä Suomen Turussa	10 – 4/60	Nurmela, Tauno Vapaan kansan lahja vapaalle tieteelle	4 – 4/62	Rask, Martta Katso Aaltosen-Rask, Martta	
Koivu, Esko Huoonteatteri Aurala	12 – 2/62	Lehtonen, Pentti Turkulaisen teatterin juhluvuosi	12 – 3/66	Näykki, Ahti Kansainvälinen Turku	3 – 1/66	Rauha, Fredr. Lehtori muistelee muinaissi Lehtori muistelee muinaissi, viäläki!	15 – 2/61 14 – 2/62
Koivukoski, Yrjö Muun anomus	10 – 4/64	Lehtonen, Sakari Kukin laulaa tyylillään	8 – 2/63	Ojanperä, Heli Mestari ja oppilas	24 – 3/63	Rautialainen, Kaile Maalari muistelee	23 – 2/61
Kokko, Lempi Muistoja ja ajatuksia Kaksikerrasta	12 – 2/68	Lehtonen, Viljo "Iiräsenkarun" pojat 50 vuotta sitten	18 – 1/68	Ojanperä, Toini Hienot häätvierat Juhannus, Kerran, Miksi?, Sinulle, Uni, Vieras taulun tiedonpuusta (runoja)	21 – 1/66 6 – 2/63, 27 – 3/63, 17 – 3/64, 27 – 4/65, 21 – 3/67 20 – 1/68	Rinne, Kauko Turun kaupungin kauppakoulu	5 – 3/64
Konttinen, Risto Turku ja tulevaisuus	16 – 1/68	Leino, Väinö J. Turku – meren kaupunki – Åbo – staden vid havet Vanha ja uusi Turku tulevaisuuden valo- keilassa	1 – 3/68 3 – 2/64	Othman, Hans Åbo och Malmö – många gemensamma problem (Turulla ja Malmöllä samanlai- sia ongelmia)	10 – 4/68	Rinne, Toivo T Aninkaistenmäki Erik XIV:n näytelly Tukholmassa Kotiseutupäivät Joensuussa Messuajatuksia Palovakuutuskonttori Turussa Promotiopereinteitä Turussa Ruissalon Marjanieni Sampalinnan mylly 100-vuotias Tuomas Ragvaldinpoika, rampa turkulaisrunoilija Turku – Suomen raitiotieliikenteen uran- uurtaja Turun messuviikko 1929 Viisi työn vuotta	12 – 1/59 8 – 2/64 28 – 3/63 11 – 4/61 11 – 2/65 11 – 2/65 25 – 2/63 14 – 2/60 19 – 1/63 2 – 2/63 8 – 2/66 3 – 4/62
Kornela, Toivo Muuan seitsemän kirkon reitti Turku-seuran retkeilytoiminta	10 – 3/64 9 – 2/64, 15 – 3/65, 22 – 2/66, 16 – 3/67	Lento, Reino 1. maailmansodan alkuvuodet Turussa Vallankumouskeivät 1917 Turussa	10 – 2/64 13 – 4/66	Paavola, R. S. Kronikka "Iiräsenkarun" nirkista Perinteiden Turku – värikäs messukau- punki	15 – 2/65 2 – 3/61	Rosca, John Akatemiatalon merkitys Turun musiikki- elämässä Akatemiatalon urut Sibeliusmuseus nyt hus (Sibeliusmuseon uusi talo) Varfor finnes Sibeliusmuseet i Åbo (Miksi Turussa on Sibeliusmuseo)	6 – 4/65 10 – 4/65 14 – 3/67 7 – 2/63
Koskelin, Esko V. Mä kysy vaal Pommit, sattet ja uuret rahat	22 – 3/65 27 – 4/62	Liljeheök, C. M. Seimen luona (runo, suom. Jaakko Haavio)	3 – 4/67	Paavola, Jouko Miettelä muuton jälkeen	14 – 4/62	Ruissalolainen Yksityisellä yrittäjällä Ruissalo matkailukelpoiseksi Promotiosång (Promotiolaulu)	9 – 3/65 25 – 2/65
Koskeniemi, V. A. Epigrammeja	11 – 4/60	Lindqvist, Werner V Egentliga-Finlands. Åbolands och Ålands skärgårdarnas bättrutter år 1965 Varsinais-Suomen, Turunmaan ja Ahve- nnaaman saaristojen laivareitit v. 1965	19 – 2/65 20 – 2/65	Paasio, Pertti Turun kaupunki ja nuoret turkulaiset	9 – 4/68	Rusama, H. H. Turun vankilaolot 140 vuotta sitten	12 – 4/63
Koskinen, Kosti Ketä asui Kauppatorilla v. 1754 Puutorin asukkaat 200 v sitten	20 – 4/64 26 – 4/66	Linkosaari, Reino Hirvensalo vai Paimala Turun hihtokes- kukseksi? Naapuraliigaassa kasvatetaan Turun uutta jalkapallopolvea Turku – palloliikukaupunki Turun jääkiekkoliiga	16 – 1/67 22 – 2/68 29 – 4/63 16 – 1/67	Pajula, Kaarlo "Att-Mimmi" Melkein turkulainen – muistelmia rehtori Kyysti Kaukovallasta Pikkupiirtoja Ilmari Kajalan nuoruusvuo- sista Turussa	29 – 4/61 8 – 1/67 5 – 2/67	Rytönen, Olavi Turun Yliopisto rakentaa	4 – 3/67
Korpola, Toivo Turun poliisin 150 vuotta	3 – 3/66	Liski, Paavo Turun Yliopilasteatteri	23 – 4/62	Palmberg, Oile Åbolands hälsövärdcentral och sjukhus (Turunmaan terveydenhuoltokeskus ja sairaala)	13 – 1/66, 9 – 2/66	Saarilahti, Päivö Turun soitattomien Seuran juhluvuori	29 – 2/60, 24 – 1/63 19 – 4/64
Kulovara, Esko Puheenjohtajan tervehdys	3 – 1/59	Lundberg, Ulla-Lena Avfärd (Lähtö, runo)	7 – 4/62	Pata Katso Taskinen, Pauli			
Kuosa, Kalevi Turun Sibeliusmuseum	21 – 1/68	Lyy, Toivo Manaus (runo)	18 – 2/64	Pavi Katso Vihervä, Paavo			
Kyttä, Harras Turkulaista Turun työn juhla Uudet puutteet	4 – 4/61, 4 – 3/63 3 – 1/63	Löfman, Elis Biskopsgatan kring sekelskiftet (Piispankatu vuosisadan vaihteessa)	21 – 1/59	Perkonen, Boni Phaeton (runo)	14 – 4/61		
Käkönen, Yrjö Kumlinki Sunnuntai oli alkamassa	20 – 4/67 21 – 1/63	Löytyniemi, Helkki Turun Messujen tavoitteet	24 – 1/59	Peltinen, Kalervo Juhlavuoden kynnyksellä	3 – 4/60		
Laaksonen, Yrjö Raunistulan kouluolojen kehitys	8 – 4/62	Maijala, Tauno Enemmän rakentavaa mieltä	1 – 2/63				

Sahlberg, Irja		
Eräitä keloja 1700-luvun Turussa	11	3/64
Vårdberget – Vartiovuori	10	1/59
Sahlberg, U.		
Turun vesihuollosta ennen vesijohtoa	12	4/65
Salmela, Tapani		
läinen kirkkaus, Näky, Sypressilaulu (runoja)	9	1/63, 22
Salmikivi, K.		
Turun hopea- ja kultasepistä	27	2/65
Salminen, Aino		
Kun engelsmanni pommitti Turkkua	23	4/63
Salminen, Marja-Helina		
Saaristoksetit, Talvinen yökuvasarja (runoja)	11	2/61
Salokangas, Kalevi		
Turun Opettajajyhdistys 80-vuotias	6	1/67
Salomaa, Allan		
Musiikki-iltoja Samppalinnassa	14	1/65
Salomies, Ilmari		
Joulun sana	5	1/59
Salviander, Lahja		
Eurooppaa ristiin rastiin	16	4/67
Turkulaiset voimistelijoittaret ruusujen kaupungissa	17	3/66
Sandelin, A. S.		
Wäinö Aaltosen museorakennus	6	3/67
Sarmio, Olof		
Emil Åberg muistelee viime vuosisadan Turkua	22	1/63
Turkulainen rapso dia	27	4/63
Savolainen, Pentti O.		
Miksi raitiovaunut vaihdettiin busseihin	4	1/67
Seera, Mosse		
LP-kerho – turkulainen erikoisuus	26	3/63
Siivonen, Seppo		
Minä asun Turussa	13	4/62
Simojoki, Martti		
Virkaanastujaisaarnan päätesanat	3	4/64
Siipiä, Ilmari		
Minne näkötorni?	12	3/68
Sivula, Pekka		
Asemakaavoituksen näkymiä Turussa	13	4/64
Turku kehityksensä käännekohtassa	18	4/61
Sund, Viktor		
Folkvisa (Kansanlaulu, kaksi suomennosta: Jussi Snellman ja Erkki Vuori)	27	3/63
Sundman, C-E.		
Åbo Akademis 50 år (Åbo Akademien 50 vuotta)	6	4/67
Suominen, Arvo		
Ingenim Aboae (runo)	3	4/65
Kirjailija, opetusneuvos Hilda Huntuvuori	6	2/65
Kotiseudulle (runo)	4	1/59
Laiska-Antti ja Hassu-Raffu – kaksi turkulaista	10	4/63
Pyhässä levossa (runo)	23	4/68
Syvät virrat (runo)	10	2/61
Turun Aleksis Kivi-kerho täytti 20 vuotta	4	3/65
Turun Työväen Lapsikuoron marssi (säveltänyt Maija Korhonen-Ström)	12	1/66
Suominen, Paavo		
Perinteiden vaalintaa Turun Pelastus-armeijassa	13	2/68
Satavuotias Kaupunginkirjasto	5	4/62
Taanila, Hannu		
Minä asun Turussa	12	4/62
Nuoret Turusta	28	4/61
Tammisto, Aki		
Mitä vanhasta tähtitornista?	17	2/68
Taekinen, Pauli		
Mataksa	25	4/62
Miksi?	23	3/63
Sai veroja takaisin	25	4/63
Sattuuhun sitä – – –	23	1/64, 20
	26	2/65, 23
	25	4/65, 18
	19	4/66, 20
Vaarallinen kulmaus	18	2/63
Verot pois taitelijoilta	17	1/63

Tenovuuo, Paavo		
Ruissalo, Turun lintuparatiisi	7	4/60
Teuri, Helge		
Mitä vanhasta tähtitornista?	17	2/68
- tf -		
Katso Flemming, Tarja		
Toivonen, Arvo		
Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja mieltii menneitä	9	4/60
Kellotapuli – Kurjenmäki	15	2/60
Yökyöpeleitä ja varhaisia vaeltaajia	16	1/59
Toivonen, Unto		
"Turku rakentaa"-näyttely	20	3/67
Tolvas, Ilpo		
Nuoret Turusta	29	4/61
Torvalds, Meta		
Två lagerkraningar med strålgans i Åbo (Kaksi loistokasta seppelöntöijuhlaa Turussa)	7	2/68
Torvalds, Ole		
Att se (Pitäisi nähdä, runo)	22	3/66
Författarträff i Göteborg (Göteborgin kirjailijakokous)	17	4/62
Terziner om en mykensk dödsmask (Tertsineja mykeneläisestä kuoli-naamiosta)	13	4/60
Tudeer, Erik		
Åbolands skårgård (Turunmaan saaristo)	8	2/67
Åbolandsk turism (Turunmaan matkailu)	17	2/66
Tuominen, Oiva		
Turun kukkulat	6	1/59
Tuuli, Rainer		
Mitä vanhasta tähtitornista?	16	2/68
Varsinais-Suomen matkailunäkymät	16	2/66
Varsinais-Suomen matkailuolujen kehityksestä	14	2/67
Uino, J.		
Suomen Joutsenen" vaiheet	14	2/61
Uusimäki, Veikko		
Miettelä muuton jälkeen	14	4/62
Vahtera, Eero		
Kauppaopiston rakennushanke	16	4/66
125-vuotias kauppaopisto	11	4/64
Turun Kauppaopiston eräitä kehityspiirteitä	8	3/68
Turun Kauppaopiston uusi toimitalo	4	4/68
Wainio, Haakon		
Kiltoja ja kiltaelämää keskiajan Turussa	12	2/61
Koroisten piispankirkko	4	2/63
Muistolaatat muinaiskalmistojen sijoilla	17	3/65
Wallenius, Lasse		
Turun Kaupunginteatteri aluetatteriksi	12	4/66
Valtakari, Pentti		
Tiedotus- ja suhdetoiminta	3	1/68
Valtakoski, Jussi		
Mitä vanhasta tähtitornista?	17	2/68
Turun Kaupunginteatterin esiripun takaiset tilat	8	4/66
Wanhaliina, Mauno		
Mitä vanhasta tähtitornista?	17	2/68
Vanne, Viljo		
Minne näkötorni?	12	3/68
Varkko, Vilho		
Miettelä muuton jälkeen	14	2/62
Vihervä, Paavo		
Anderssoni Mandi ihmettelee Turun muuttumista	15	1/59
Anderssoni Mandi toriostoksii	15	4/60
Vikatmaa, Juha		
Turun yliopistosta ja sen ylioppilas-kunnasta	19	3/65
Viljanli, Arvo		
Leijonavaakuna ja siniristilippu	15	3/67
Winter, Helmer		
Päivä Turussa, Suomen Turku (runoja)	13	2/60, 28
	20	2/61
Suomen Turun merenkulkua vuosisatojen halki (runokronikka)	28	4/62
Svante Dahlström	7	2/61
Åboland (Turunmaa, runo)	13	2/62
Vuolo, Tuulikki		
Katukävely (runo)	7	4/62

Vuori, Erkki		
Arvo Lukalan henkinen aarteisto	24	4/65
Arvo Toivonen †	1	3/62
Erään Turun tyttären elämäntyö	21	2/61
Esko Aaltonen †	3	2/66
Havainnollinen sosiaalinnäyttely	20	2/64
Juhlilen muistiin palauttamaa	16	4/64
Kakolanmäki	14	1/59
Kalle Rautiainen	17	4/65
Kirjallisuutta: Erik Bryggman	11	2/65
" : Suomen Turku – Åbo	6	4/64
" : Turun käsityölaisten historiaa	24	4/68
Kotiseutupaivat Porissa	7	3/65
Kunniajäsen Wäinö Aaltonen †	4	2/66
Kuorot juhliivat	21	4/64
Lausua – kirjailija	23	2/66
Musiikkia ja muistoja	12	1/65
Näin se alkoi – Så började det	1	3/60
Näyttelijä ja palomies	2	4/63
Profetiat omalla maalla	25	4/64
Pääsiäiskävelyllä Arvo Toivosen kera	3	2/61
Sargren-muistelmia	26	4/64
Suomalaisuusliike Turussa 1880-luvulla	15	4/67, 15
15 – 1/68, 5 – 2/68	2	3/68
Suomen Juhannus ja Suomen Turku	4	2/60
Taitelijan taival	20	3/66
Tuokiokuva Yliopistonkadun suurmiehestä	11	2/60
Turkulaisten lahjoittajaksu Åkerman	4	1/64
Turkulaisia historiooksia	10	4/66
Turun Kakolanmäen vaiheita	3	2/62
Turun uudet kirkot	9	3/67
Volter Kilven syntymästä 90 vuotta	4	4/64
Vuosikymmenet vierivät	3	1/67
Vuori, Jorma		
Turku radiokaupunkina	28	2/63, 10
Vuori, Olli		
Turkulaisten kesähuvilailmion muuttuneet piirteet	11	3/63
Vuori, Veikko		
Turistihotelli	3	2/67
Zilliacus, Klas		
Domus abensis	11	3/65
Äijälä, Tauno (vrt. myös Auranen, Olavi)		
Messu toimintaa Turussa	36	1/64

TOIMITUKSEN TUULILTA

Airisto Segelsällskap 100 år (ASS 100-vuotias)	12	2/65
Akatemiatilaoesitelmät	4/64, 1/65, 2/65	
Antoi vastauksen	12	3/68
Asa-Radio Oy:n esittely	21	3/64, 14
Auran Kultaseppä Oy:n esittely	23	2/63
Erehtyvät kaupungista	29	3/63
Hemmo Airamo †	3	3/63
Höyrylaiva Oy. Boren esittely	19	2/64
I hissen (Hississä)	5	3/68
Joulurauhan julistaminen	4	4/66, 1
Juhlat Turun linnassa	8	4/67
Kallis lasku	29	1/63
Kansallisi-Osake-Pankin esittely	20	4/66
Kansanlaulu ja sen kaksi suomennosta	27	3/63
Kaskukilpailu	4/67, 1/68	
Kaupunginjohtaja Harras Kyttä lähtee	4	3/63
Kivikartio Oy:n esittely	23	3/66
Klaari o sano förlägg	16	3/68, 19
Kotiseutupaivat	23	3/64, 29
Kupittaan puistoa laajennettava	26	3/65
10 kysymystä ja vastausta – Tri frågor och svar	1/59	
Laulu- ja soittojuhlat Turussa	26	1/64, 15
ennen ja nyt	2	2/64
Linnaseitelmät	4/62, 1/63, 2/63, 3/63, 4/63, 4/65	

Luonnollinen valti	30	3/63
Lännen Beton Oy:n esittely	24	3/65
Läke Oy:n ja Farnos Oy:n esittely	24	4/60, 23
Minne näkötorni?	10	3/68
Merkittävä juhluvuosi Turussa vuonna 1965	13	3/64
Messumiettelä	17	28
Nälkä pakeni	14	1/68
Näyttely linnassa ja uusi museo	7	2/65
Olivat parempia	18	1/63
P. C. Rettig & Co:n esittely	25	1/59
Pikku-Turku – osa Helsinkiä	25	4/63
Praahe vinkkas	20	3/68
Resumé – Katsaus	1/59, 2/60, 4/60, 2/61, 4/61, 3/62, 4/62, 1/63, 3/63, 4/63, 1/64, 2/64, 3/64, 4/64, 1/65	
Sampo Oy:n esittely	28	1/63
Sananlaskuja Turusta ja turkulaista	19	1/59
Sibelius-vuosi tulossa	18	1/65
Sihteerin tiedonantoja	3/60, 2/61, 4/61, 2/62, 4/62, 1/63, 2/63, 3/64, 2/65	
Suomen Polkupyörä- ja Konelehteen esittely	26	2/61
"Suomen Turku" Leningradin kaupungin-kirjasto	25	4/64
"Suomen Turun" asiamieskilpailu	3/62, 4/62, 1/63	
Tapahtui parturissa	20	3/68
Tarmolan esittely	17	2/62
Tervetuloa kaupunginjohtaja Väinö J. Leino	10	1/64
Toiminnanjohtajan tiedonantoja	1/66, 2/66, 3/66, 4/66, 1/67, 2/67, 2/68, 3/68, 4/68	
Toiminnanjohtajan vaihdos ja muita muutoksia	1/64, 2/64, 2/65, 3/67	
Toimituksen tähdenväläjä – Redaktion har ordet	29	4/60
Tunturipyörä Oy:n ja Pyörärellä Oy:n esittely	30	4/62, 31
Turistikierros Turussa	21	2/64
Turkulaisten kansanperinteen keruukilpailu	22	1/66
Turkulaisten kesäteatterit	16	2/61, 23
Turkulaisia merkitapauksia	8	4/67
Turkulaisia projektissa	18	2/64
Turku-seuran juhla-vm. toimintaa	3/62, 4/63, 2/64, 3/64, 1/65, 3/66, 4/66, 1/68	
Turku-Seura – Åbo-samfundet ry:n vuosikertomuksia	1/61, 1/62, 1/63, 1/64, 1/65, 1/66, 1/67, 1/68	
Turku ulkomailla	28	2/65
Turun kaupunkikierros	14	2/68
Turun kaupungin historian kirjoittaminen	24	2/63, 21
Turun kaupungin matkailutoimisto – Åbo stads turistbyrå	6	3/64
Turun kuulumisia	28	1/64
Turun Messut	14	4/60, 17
Turun musiikkijuhlat	17	2/61, 21
Turun Osuuskassan esittely	31	4/61
Turun-päivä	3/61, 2/62, 3/62, 3/63, 3/64, 3/65, 3/66, 3/67, 4/67, 2/68, 3/68	
Turun saariston kesäasutus ja sen ongelmat	14	1/64
Turun Seudun Osuuskassan esittely	21	2/66
Turun Suomalaisen Säästöpankin esittely	14	1/67
Turun Säästöpankin – Sparbanken i Åbo – esittely	22	1/65
Turun teatteritalo valmis vihittäväksi	21	2/62
Turun Työväen Säästöpankin esittely	24	1/64
Turun uusia matkailu- ja osoitekarttoja	1/63, 2/63, 2/64	
Tytär tiesi	16	3/68
Uudelle uralle	18	3/68
Vanha äijä	19	3/68
Varsinaissuomalaisia sananlaskuja ja sanontoja	25	1/59, 15
Wäinö Aaltonen kunniajäseneksi	4	1/63
Wäinö Aaltonen 70-vuotispäivä	16	1/64
Ylioppilaskylä nousee	20	3/68

Päisin Turun Klassillisen lyseon toiselle luokalle käyttämiä sitä ennen kansakoulun kokonaan ja tentattuaani kesän aikana ruotsinkielen ja kasviopin ensi luokan oppimäärät. Heti alkutunneilla tarvitsin erään oppikirjan. Olin kiittollinen, kun sain oppaakseni Auran nimen pojan, joka koulussa alusta alkaen olleena tunsin tavan ja paikat. Hän opasti minut lehtori Sargrenin luo koulun kirjastoosi, missä ainakin vapaapöytäkirjat annettiin kirjoja lainaksi. Pyyisin lehtorilta kirjaa, jonka tekijän nimi oli Sieberg. Lehtori Sargren rupesi hienaan hahmotelseen näköisenä selittämään kirjajuhlilla, jolloin Aura riensi avulhaasti selittämään, että tekijän nimi on Sieberg, siis S-i-e-g-berg. Kirjan sain, mutta oli kovasti häpeissäni, kun Aura oli nenäkkäällä tavalla mennyt neuvomaan opettajaa.

Ruotsin tunneilla luimme Vase-niuksen kirjasta satua, missä kuvailtiin lumisotaa suomalaisen ja turkkilaisten välillä. Siinä kerrottiin eräässä kohdassa, että turkkilaiset hyppäsivät alas valtelilta "hals över huvud", siis suin päin. — Muutamaa päivää myöhemmin jouduimme kirjoittamaan samasta lumisotasta, eikä kirjoja saanut avata ollenkaan sillä tunnilla. Kun sitten jonkun ajan päästä lehtori Kannas toi vihot korjattuina takaisin, ei hän voinut olla mainitsemaa, että Mattsson oli kirjoittanut: "turkarna hoppade ned från muvarna svansen kring hal-sen".

Mutta olipa niitä sellaisiakin kirjoitustunteja, jolloin sai pitää kirjat pulpetilla ja vaikka vähän avatakin niitä.

Venäjänkielen opettajana meillä oli lehtori Palmros. Hän oli kaikkien poikien mieleinen mies, sillä hän ei koskaan oikein miedottomasti rasittanut meitä läksyillä, ja hyvä hän oli aina auttamaan ja neuvomaan jälkeensä jääviä poikia tässä vaikeassa aineessa. Jos joku sattui tietämään sellaisen sanan, mikä ei vielä ollut tullut esille siihen mennessä, niin hän sai karamellin palkkseen. Erään kerran sattui, että luokka oli jollain erikoisella tavalla kunnostautunut hänen aineessaan — en enää muista minkälaisen urytyön se oli tehnyt — mutta kolme poikaa

KOULU-MUISTOJA

sai lähteä vierieissä talossa olevasta leipomolihikkeestä ostamaan lehtorin rahoilla leivoksen joikaiselle luokan oppilaalle. Kertana muutamana meillä oli venäjänkielen kirjoitus tunnilla käynnissä. Tuntuu vähän siltä, ettei kukaan saanut paperille yhtään mitään. Mutta silloin lehtori Palmros pelasti tilanteen, kun hän sanoi suunnilleen tähän tapaan: "Kun tämä venäjänkieli on niin tavattoman vaikeata, niin otakaa kirjat esille pulpetista. Minä luulen, että silloin onnistutte paljon paremmin."

Toivo Miettinen, vakaa ja mukava poika, joka nykyisin hoitelee ravastina erään suuren seurakunnan asioita Hämeessä, oli parhaita tovereitani koulussa. Hänen luonaan olin kerran pari viikkoa kesää viettämässä Sammatissa. Hauskaa oli kaupunkilaispojasta, kun sai tarpeekseen päivät pitkät uida, retkeillä ja kalastella. Sattuikin kerran, että jouduimme Toivon kotivien mukana päiväliskutsuihin Elias Lönnrotin emännyskoululle, jota nykyään kutsutaan Sammatin talouskouluksi. Tytöt olivat tehneet parhaansa herkullisten ruokien valmistuksessa. Pitkät pöydät suorastaan notkuivat monista rääteistä, ja lopuksi oli tarjolla valtavan suuri kuhlallinen hohhtavan valkoista riisirympyräpuroa paksukermanaisen maidon kera. Vanhempi väki ei sitä enää juurijaksanutkaan syödä. Mutta Toivo ja minä jaksomme. Otimme täydet lautaset ja paljon maitoa. Lisäksi otimme leipäkorista paksut viipaleet ranskaleipää ja leivitimme runsaasti voita päälle. Äkkiä alkoi tuntua siltä, että me oisimme aikaansaattaneet aikamoi-sen hämmingin läsnäolijoille, koska ilmapiri tuntui niin pärävi vaellelta.

Kotimatalla Toivon vanhemmat sitten selittivät meille, ettei koskaan sori puuron ohella syödä voileipää, ja että olimme herättäneet kummastusta, kun emme tunteet pöytätapoja. — Siinä iässä ei kaikkia sovinnaisia tapoja oikein jaksanut seurata. — Sitä paitsi — minä syön vieläkin mie-

helläni joskus puuron keralla voileipää.

Koulun aikaisiin muistoihin liittyy sekin, kun samalla Sammatin matkalla tulin huomaamaan, että siellä päin oli alettu vähentää liiallista kahvinjuontia. Niinpä opettaja Miettinen perheessään juotiin useimmiten vain keiteltä vettä sokerin ja kerman kera. Tästä saan aiheen kotiin tultuani ehdottaa vanhemmilleni, että meilläkin yritettäisiin tehdä samoin. He arvelivat, ettei siitä mitään tulisi, mutta että voisihan sitä kuitenkin yrittää. Koko syyskautsi kyllättiin eikä asia vallan kovin mahdolltomaksi osoittautunutkaan. Omalta kohdaltani päätin, että uudesta vuodesta alkaen olen yhden vuoden kahvilakossa. Helposti se kävi kotona, mutta vieraisilla ollessa oli asia aivan toisin. Yleensä pidettiin välttämättömänä tarjota kahvilakkolaisille jotain muuta juotavaa, mikä aiheutti lisäävajoja perheenemänille. Joissakin tapauksissa pidettiin kahvista kieltäytymistä vallon tarjoihin halveksimisena ja joskus jopa aivan turhana "koppailuna".

Mutta ensimmäisestä vuodesta selviytynsä päätin jatkaa lakkoa vielä vuoden, ja sen jälkeen jatkoin vuoden kerrallaan seitsemän vuoteen peräkkäin. Seitsemännen vuoden heinäkuussa tuli kuitenkin glipäsemätin mukaa matkaan. Jouduin Martan päville tyttötut-tavani kanssa kutsuihin, joiden emäntään en tuntenut emestään. Saapuvilla oli parikymmentä henkilöä, tarjoilu oli hienoa ja seura kaikinpuolin hauskaa. Yhtäkkiä emäntä, joka oli nuori kaimis morsian ja näköjään hyvin tietoinen vaikutusvallasta voimasta, alkoi ihmetellä, ettei minulle keksunut kahvi. Kun selitin olevani kahvilakossa, jota olin glipäntänyt jo kuusi vuotta, ja että meillään oleva seitsemäs olisi saattava välttämättä täytteen, hyväksyi hän täysin yri-tykseni. Mutta hänen kunniaksaan on minun kuitenkin juotavaa edes yksi kupillinen kahvia. Selitin lak-keni mitätöityneen jo yhdestäkin kupillisesta. Mutta kukaan ei loukkaantunut peräti, kun joutui minua näin paljon pyytelemään suuren vierasjoukon läsnäollessa — ja siit-ä alkaen sitten taas sain minä ravetta uudelleen harjoittelemaan kahvinjuonnin nautintoa.

- r - r - r -

Toiminnanjohtajan palsta

Turku-seuran syksyinen jäsenjuhla pidettiin sunnuntai- 27. päivänä Lantiselä kansalaiskoululla. Juhla oli kerännyt runsaan yleisöjoukon, joka kahvit nautittuaan siirtyi itse juhlasaliin.

Juhlan aiheena oli maankuulu Raunistula ja sen vuoksi Maarian VPK:n puhaltajat panivatkin parastaan sopivan juhlatunnein aikaansaamiseksi. Tervehdyspuheen piti pankinjohtaja Eero Numerla, kosketellen puheensa mm. kunnallisen neuvos Arvo Toivosen elämäntyötä yhteiskunnallisen johtomiehenä, kotiseutumiehenä, pankkimiehenä ja ennenkaikkea raunistulalaisena. Raunistulassa suoriteten kansanperinteidenkeruun tuloksia esitteli kand. Heli Astala. Ohjelmassa oli lisäksi musiikkia, jota esittivät soitokkunta soistieinen, Pyrkivän tytöt esittivät liikutta ja taiteilija Mikko Miehela huumoria. Juhlissa annettiin Raunistulan valokuvakuppilain valojille palkinnot ja lisäksi palkittiin Raunistulassa kauimmin asuneet vanhukset.

Kotiseutuliitto on julkaisut yhteistyössä Maalaikuntien Liiton, Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen ja Suomalaisuuden liiton kanssa kirjan "Kehittyvä kotiseututyö", jossa alan asiantuntijat eri artikkeleissa käsittelevät kotiseututyötä omasta näkökulmastaan. Kirjassa on asiasta kiinnostuneelle paljon mielenkiintoista luettavaa ja mietittä-vää. Kirjan mielenkiintoisimpia lukuja lienevät dosentti Veikko Anttilan kotiseututyön historiaa koskeva kappale sekä valt.iis. Kauko V. Niin-salon artikkelit kotiseututyön ja matkailun yhteyksistä. Kirjaan kannattaa tutustua. Kirjan voi tilata hintaan 9.50 osuutesta Kotiseutuliitto, Kluuvikatu 9, Helsinki 10. Uskoisin, että keskustelu kirjan antamista vi-rikkeistä olisi paikallaan.

* *

Turku-seura, Åbo-samfundet ry:n sääntöääräinen syyskokous pidet-

tiin 4. 12. 68 uuden kauppaopisto-laan ruokasalissa. Jäsenmaksut v. 1969 pysytettiin entisellään. Maksu on yksityiseltä henkilöltä 7 mk, jolla hän saa tämän lehden vuosikerran, hänen perheensä jäseneltä 3 mk sekä yhteisöjäseneltä 50 mk. Ensi vuoden toimintasuunnitelma vahvistettiin hallituksen esittämässä muodossa ja ilmoitustendiksi hyväksyttiin Turkulainen, Turun Päivälehti, Turun Sanomat, Uusi Päivä ja Åbo Underrättelser. Kauppaopiston uuden rakennuksen toimittajia ja opiskelumuotoja esitteli puheenvuorossaan opiston rehtori, filil.iis. Eero Vahtera.

Kohtalaisesti oli seuran jäseniä tullut koolle keskusalemaan Turun näkötorniasiasta, jonka kysymyksen alustajana toimi koulunjohtaja Antti Lehtinen. Paneelikeskustelua johti hovioikeudenneuvos Olavi Santa-lahti ja paneelipuheenvuoron käyttäjinä olivat alustajan ohella filtri C. J. Gardberg, prof. Paavo Kallio, toimittaja Eino Lehtinen ja kauppias Viljo Vanne. Keskustelussa lopulta päädyttiin tarkastelemaan lähinnä Hirsensalon Yliylänmäkeä ja Urheilupuiston mäkeä, joista edellisen sai yleisön käyttämistä puheenvuoroista päätellen eniten kannatusta. Kysymyksen ratkaisu todettiin kuitenkin olevan sidottuna monenlaisiin asioihin, mutta vaikka ei edes mitään suuntaa osoitettavaakaan päätöstä voitu asiassa tehdä, oli keskustelu paneelikeskustelun puheenjohtajan päätösanojen mukaan tuonut esille monia virikkeitä näkötorniastian vastaisessa tutkimus-

* *

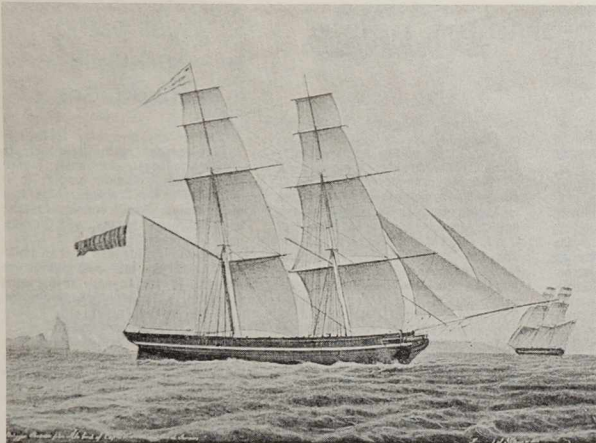
Turku-seuran kevätkauden ohjelmaa ei vielä ole "lyöty lukkaan", mutta naisjaosto on ainakin päättänyt järjestää Kynntiläpäivän juhlan helmikuun 2. päivänä Palokunnan talossa. Tästä juhlasta ilmoitetaan lähemmin sanomalehdissä.

RL

SUOMEN TURKU

ÅBO, VÄR STAD

Päätoimittaja — Chefredaktör: Erkki Vuori, puh. — tel. 19 575
Toimitussihteeri — Redaktionssekreterare: Heimo Kallio, puh. — tel. 16 211
Ilmoituspäällikkö — Annonschef: Paavo Suominen, puh. — tel. 11 859
Taloudenhoitaja — Ekonomichef: Risto Laine, puh. — tel. 11 333 klo 9—15
Levikkopäällikkö — Distributionschef: Niilo Pihlanto, puh. — tel. 334 410
Toimituskunta — Redaktionsråd: Tarja Flemming, Eino Lehtinen, Arvo Suominen, Meta Torvalds
Toimitus — Redaktion: Yliopistonk. — Universitetstg. 29 a, puh. — tel. 16 211

Lars Grönstrand toteaa v. 1965 ilmestyneessä teoksessaan "Gångna Tiders Skepp", että vuosisadan keskivaiheilla oli priki *Preciosa* kahvia kuljettaneista laivoista tunnetumpi kuin muut m.m. siksi, että sen purjehdusaika oli pitkä. *Preciosa* oli vartavasten suunniteltu kahvilavaksi ja se valmistui turkulaisella telakalla v. 1847, konstruotijana C. J. F. Jørgensen. Viimeinen Rion-matka turkulaisen varustamon nimissä päättyi Turun satamaan toukokuun lopussa v. 1870, jonka jälkeen se myytiin Raumalle. Palatessaan suolalastiensa kotimaata kohti laiva upposi Gotlannin itäpuolella kesäkuun alusta v. 1873. Miehistö pääsi turvaan pelastusveneessä, mutta kapteenin kirstua ei saatu mukaan. Kun suola oli ennättänyt liueta veteen, kohoiti hylky pinnalle, binattiin Sliteen ja myytiin hautokaupalla. Kapteenin kirstunkin tärkeine päiväkirjoineen löysi muuan kalastaja myöskin jo kesäkuun aikana.

KUN MIEHET OLII RAUTAA

RISTO LAINE

Purjelaivojen aika on olluutta ja mennyttä. Vain Suomen Joutsen ja Signy seisovat Turun satamassa muistomerkkeinä noilta kunniakkailta ajoilta, jolloin laulun sanojen mukaan miehet olivat rautaa. Turkulainen kaupparenkulku on vuosisatojen aikana kokenut myötiäulun aikoja kuin myös voimakasta vastaistakin. Sen menestys on kulkenut käsi kädessä taloudellisen tilanteen ja kaupppoliittisen käytännön kanssa.

Suomen purjelaivakauden historiassa voidaan erottaa kolme selvästi toisistaan erottuvaa kautta. Varhaisin näistä on Itämeren purjehduksen aika, jonka juuret ulot-

tuvat historian hämärään ja joka päättyi Ison vihan myrskyisiin vuosiin. Merentakaista kauppaa käytiin tuona aikana etupäässä gottilaisten ja balttilaisten hansakaupunkien kanssa. Vasta Vaasain hallituskauden aikana purjehdittiin läpi Tanskan salmien. Toinen aikakausi oli 1700-luvulla ja se päättyi Suomen suuriruhtinaskunnan syntyyn. Tätä aikaa voidaan kutsua Espanja-purjehduksen ajaksi: useita aluksia rakennettiin, yhä suurempia ne olivat ja yhä kauemmas niillä purjehdittiin. Turkulaiseltaan kaupppamiehet eivät enään tyytynyt eurooppalaisiin välikäsiin, vaan hakeutuivat itse Välime-

relle saakka. Tämä aikakausi loi pohjan uudelle aikakaudelle, joka syntyi Suomen liittyttyä Venäjän keisarikuntaan, Alkoi valtemeripurjehduksen aika. Turun kohdalla historian kello löi vuonna 1827, jolloin kaupunki paloi. Tämä vuosi oli Turulle myös kaupparenkulun kohdalla käännekohta valtemeripurjehduksen alkuun.

Räaveli, nykyinen Tallinna, oli tietävästi ensimmäinen ulkomainen kaupunki, johon Turun kauppporvareilla oli liikesuhteita. Tarkkaan ei tiedetä minkälaisia turkulaisten purjelaukset keskiajalla olivat, mutta ne luultavasti ovat olleet yksimastoisia, avokantisia aluksia, joiden kantavuus oli 3–4 lastia. Sen mukaan niihin voitiin lastata 36–48 tynnyriä viljaa. Keskiajan lopulla alukset suurenlivat ja purjehdustaito parani. Vuosilta 1474–76 tunnetaan jo aluksia, jotka kantoivat 300–450 tynnyriä. Aluksien koko ei kuitenkaan todista kaupan vahvyyttä: pursia oli sitä enemmän. Alusten koon kasvuun vaikutti epäilemättä myös kaupppayhteydet Danzigiin: olihan ylitettävä kapean Suomenlahden sijasta koko Itämeri. Mitä sitten kaupattiin? Turkuun tuotiin viljaa, suolaa ja kankaita ja Turusta vietiin nahkoja, turkiksia, kalaa sekä karjaloustuotteita.

Keskiajan lopulla ja Vaasain hallituskaudella oli Itämerellä levoton aika. Oli merirosvoja, oli sotailaivoja, koskaan ei kauppias voinut lähettää laivansa merelle turvallisiin mielin. Lisäksi Kustaa Vaasan kaupppoliittiset säädökset estivät Turun merenkulun rauhallisen kehityksen. Vasta kuninkaan viimeisinä elinvuosina ja Juhana herttuan tukemana turkulaisten purjehdusinto lisääntyi. Kaupungissa oli kaupppavalla ollut etupäässä saksalaisten käsissä, mutta nyt alkoivat myös suomalaisyntyiset kaupppamiehet nostaa päätään. Kaupppiaat Sigfrid Kantaja, Matts Hirvi, Henrik Härkä, Lille Per sekä Olof Andersson mainitaan sen turkulaisten purjelaoksen omistajiksi, joka ensimmäisenä turkulaisena purjehti Amsterdamiin vuonna 1551. Suurporvari Innamaa oli herttuan erityisessä suosiossa ja hän saikin toimia ruhtinaan laivurina. Kehitystä osoittaa vielä se, että tältä ajalta tunnetaan turkulaissalus, joka kantoj yll 700 tynnyriä.

Seuraava vuosisata merkitsi kaupppoliitikassa uutta aikaa. Merkantilistisen järjestelmän mukaan kaupungeille määrättiin työnjako kaupan alalla. Toiset olivat tapulikaupunkia, joilla oli oikeus ulkomaan kauppaan, toiset taas maakaupunkia, jotka kävivät vain kotimaan kauppaa. Turku tosin sai tapulioikeudet, mutta säännöstely tuotti kuitenkin Turun merenkululle vaikeuksia. Vuonna 1638 kaupungin edustajat valittivat asiaa valtiopäivillä. Valituksessa todettiin, että oli ollut aikoja, jolloin turkulaiset lähettivät merelle vuosittain 20–30 alusta, mutta valitusvuonna ei purjehtinut yhtäkään. Kun lisäksi Pohjanmaan kauppa suuntautui suoraan Tukholmaan, on luonnollista, että Turku menetti asemansa laivanvarustajain kaupunkina. Lisäksi tiedetään, etteivät turkulaiset nuoret miehet olleet kovin kiinnostuneita pestalutamaan merimiehiksi. Kaiken kaikkiaan 1600-luku oli musta vuosisata Turun merenkulun historiassa.

Suuren Pohjan sodan jälkeen alkoivat kuitenkin myönteisemmät tuulet puhaltaa turkulaisiin purjeisiin. Vuosilta 1721–1827 tunnetaan pitkän matkaa toistasataa turkulaista alusta. Lähes puolet näistä oli lähtöisin kaupungin omilta telakoilta. Ensimmäinen telakka oli perustettu 1732 Sotilaiskylän rantaan. Joitakin vuosia myöhemmin Esaia Wechter perusti joen toiselle puo-

lelle todellisen suuryrityksen, jonka johtajaksi kutsuttiin asiantuntija Englannista saakka. Turkulaiset varustivat nyt laivansa yhä pidemmille matkoille, olihan Välimeren kauppa noussut kukoistukseen. Suuri osa laivoista oli turvallisuuden vuoksi varustettu tykeillä.

Turkulaisista laivanvarustajista voidaan mainita Lars Henrik Hästesko, Anders Baer, Jacob Bremer, Petter Heimrat, Werner, suvut Augustin, Grandberg, Dahl jne. Turun satama sijaitsi Pikisaaressa, josta muodostui parin vuosisadan ajaksi kansainvälinen suursatama. Elämä oli siellä vilkasta, laivoja oli kotoa ja kaukaa. Enään ei voida Pikisaarella nähdä merkkejä tuosta vilkkaasta elämästä. Esimerkkinä voidaan mainita erään turkulaisten aluksen huoltorakennukset: tupa kolmine kamarineen, paja, sauna, karjasuoja aluksen muonittamista varten, puuvaja ja rantalaitur. Pikisaarella oli lisäksi luotsien ja tullimiesten asunnot ja mikä tärkeintä merimieskapakka.

Tässä yhteydessä on mahdotonta ryhtyä luettelemaan aluksia, kapteenia, merimiehiä ja laivanvarustajia, jotka vaikuttivat Turun merenkulun nousuun. Taisteltuaan useita vuosisatoja huonoja olosuhteita vastaan oli Turku kohonnut merkittäväksi merenkulkukaupunkiksi. Tämä kehitys löi pohjan sille varustamotoinnalle, joka myöhemmin on ollut leimaa antavaa kaupungillemme.

"Eteentyönnetty" ...

Jatk. sivulta 8

laitos tai toimisto nimenomaan huolehdi Turun eduista. Sen vuoksi olisi Turun etujen mukaista jo tällä hetkellä perustaa Helsinkiin eteentyönnetty matkailupalveluasema. Tämä voisi toimia jonkin edelläsanotun laitoksen tai toimiston yhteydessä tai vaikkapa tavaratallossa, jossa matkailijoita runsain määrin liikkuu. Tällainen palvelupiste voisi olla toiminnassa aluksi koemielellä varsinaisena matkailukautena kevätkuukausista lähtien. Palvelupaikka huolehtisi Turkua esittelevän matkailumateriaalin jaostaa, toimisi itse jalkelupaikkana ja valvoisi, että myös matkatoimistot ja vastaavat pääsisivät osallisiksi jaettavana olevasta materiaalista. Suuret keskusjärjestöt, laitokset ym. sijaitsevat juuri Helsingissä. Tällä tavoin tämä matkapalvelupaikka voisi antaa ensimmäistä apuaan myös niille, jotka suunnittelevat kongressien ja juhlien järjestämistä ja ohjata niitä myös Turkuun. Kenties palveluaseman välityksellä voitaisiin suorittaa muitakin kaupungin tarvitsemia tilapäistehtäviä.

Turun matkailun kehittämisen kannalta on pidettävä erittäin tärkeänä, että Helsingin suunnalla osoitetaan turkulaista oma-alotteista aktiivisuutta. Siinä tarkoituksessa olisi tutkittava mahdollisuuksia perustaa Helsinkiin matkailukautena toimiva matkailupalveluasema, joka toimisi Turun matkailulautakunnan ja -toimiston alaisena.

On aiheellista lopuksi todeta, että tällaisen matkailuaseman palvelun on oltava mahdollisimman laajaopijaisia, mm. kunnalliset kulttuuripalvelukset huomiottaottavaa, mikä kuuluu nykyaikaiseen matkailupalveluun.

HIAROMA- PLINTTI

Mun siimmone vika, et ku munt vaan tarppeks kehu, ni mun saa narrattu tekemä juur vaik mitä. Se o suukivika, meijä sa o just samalaine, ja yhrus me ollaanki tehty vaik kummosi toita tuttavil ja viaraiki ihmisil. Me ollaas hoyalitty lipputankoi, jatkettu kioskien korstee- ni, fuarattu torppi ja pannetty kat-topaperie. Aiti pruukaski joutus sano ku me tehti kototoita:

"Onk hyvät ihmiset kaik turkulais- ten tultu tehryks ku meijä ajäik kerkiä kotto korjama."

Mut siit mun piti kertoa ku mää ei hiaromaplinti. Ei munt ollu koska hiarottu enkä mää ollu koko venheks juttuka kuultu ku yks tyä-kaveri kerra sanos:

"Ku saa Pekka olet ni mahrottoma hyvä noist hyppysistat ni ek sää tekis meijä muiljal siimmose hiaro-maplinti ku se tule koht siäl Lahrest kurssiit ja tarttis siimmose?" Juur tommost puhut em mää oik koska voinu panna vasta, ja nytki mää kysysi vaa:

"Kummone siimmone o?"

Se kaveri selitti, et si o siimmone konttuurin oven kokone lava, min- ka pääl se hiarottava makka, ja sit sii o niin korkiat jalat, ettei hiaro- pil itelläs ruppe selkä surema. Kyl sitä vähä piirustettinki paperosiloo- ran kante, ett tulis mitat vähänki kohralles. Eikä se mikkän paha tyä ollu ollenka, siimmost vähä krouvi puutyä, mikä mut kyl luunista ku mää ole sitä lita Limperi veistokou- luuki käyny siäl Ukkooris. Sel lava mää tein paksust kimpilyst ja kakskertakokkosest jalkapukil, tom- mosek kokkointattavat, et se me- nis pienempä tila sillon ku ei ket- tä hiarottu. Aikanas se siit vaimis- ta ja veriv viäl lakanki pääl et se ois mukavampi trasul pyhki.

Mut ku se ois tarvinu toimitta peril ni sillo rupees tulema han- kalaks. Kävi nimittä siimmottos, et se kaveri sai vakituisen tyäpäika Kokkolast ja muutti sinne muines ja mukuloines ennenku plinti oli vaimis. Ja mun täyty ruveta fun- terama, et mil kuril mää sen sinne ny läheta. Ensiks mää ajatteli viä- sen rahittavara-asemal, mut ku mää muisti, ett ne ajat ol siäl sanonu mul vähä harmittaivaset ku mää viäl oli juaksupoiika, ni sentähre mää ajatteli, ettem mää sitä sinne ainaka viä. Mää kattosinki puhelin- katalooskit noit kiitolinja-asemil ja soitil yhril:

"Viäk te tavara Kokkola?"

"Ei viä, me ajetan kyl Jyväskylä ja Kuapio mää Kokkola meil ei ol linja."

"Tiaräi te ajak joku muu Turust?"

"Mää luule et toi Matsonnin Topin porukka aja."

Mää soitil sil porukal ja kuuli et he viäl kyl tavaro Kokkola ja mualki sinneppäi. Sit mää kysysi:

"Hojek te kottoo kans?"

"Kyl me tommosi täysä kuarmi prukaata hakke, mut ei meijän kan- nata mitä yksilyisi kappali lähte jaa- kama pitkin kaupunkki."

"No kyl mää tuan sen sit sinne asemal."

Mut se oli helpommi sanottu ku tehty. Mää kattosin viäl katalooskit sen osotte ja se oli Teollisuuskatu 1. Kyl mää sen paikan hyvi muis- tinki, se oli siin Kirkkotian pääs vanhan Myllykivitehtaan punases ra- kennukses. Ja ku mää olin sitä viä- mist vähä aika funterannu, ni mää päätin viäsen raitiovaunu. Kyl mää vähä polkupyäriä traiaamistaki suunnitteli, mut mää ajatteli, et se o liia raskas kapine ja pitkä matka talviaikan pyäriä talutettavaks.

Ku mul sit sattus sopiva aika, ni mää passasi siimmose aja aamupaiväl ku raitiovaunu o hil- jast, ja haalasi sen plintin alas Se- pankattu Itäsenkarun kulma. Sil matkal mää jo ajatteli hiljases miä- lessän, et on se onni ku tätä ei tartte monta askela kantta. Se oli suut kappala niinku mää jo kerkiisän sano, tuuli kävi siihen kiine ja se paino ku raato. Mut siihen pysäkil mää sen sain ja vaunuil tulit aika pia. Se ovest sisälviämie oli vähä hankala ku täyty varo akkunoi ja

lampui, mut onneks ei menny mittä rikki, vaik rahastaja vähä pitkän kattoo mun tuohujani. Siin takasil sil seisos yks raitiovaunuunkuljettaja ku oli vissi ajost kotti menos, ja se sa- nos mul:

"Meinak te viästä ton rahtitavara- asemal?"

Siimmosis tilanteis ihmie o vähä niinku pois talolats, mää ole se en- nenki huamannu. Nytki mää heti ajatteli, et se ruppe mul jotta ken- kuilema, ja mää vastasi vähä tyr- miäst:

"Ei mul ol sinne mittä asja."

"Jaa, mää vaa ajatteli, et tätä kaut ei ny pääs asema päi, ku posti- talo vastapäises uuses talos o tuli- palo ja letkut o vurety yli kiskotte." Määki leppysi:

"Ei, mää olen tämän kans menos Pekal päi."

Ja koht se vaunu olik Uurenmaan- karun ja Hämeenkarun kulmas, ja mää rupe si vämmä taas sitä plinti alas, et mää voin vaihta Pakav vaunu. Vähä kausa se touhu kesti, mut ku hiljane aika oli ni ei ne mun kans pahemmin hermostunu.

Siis vaihtopysäkil ei olk ku muu- tansa askela, eikä ne käyny voi- mi. Mut se tulipalo oli sekottanu koko liikente, eikä siäl ruven- nu mittä vaunu kuuluma. Kylmä tuu- li puhalsi pitki Hämenkattu, ja mun rupe ois sormek kynnistelemä. Ja

kaike lisäs siimmosis tilanteis o ai tuttavil liikkel.

"Terve, oleks ottanu sänkys ja lähteny kävelemä?"

Mää meinasi sano et ossaks jotta muutaki yhtä hyvi ku raamattus, mut mää hilliti iteni vaa ja vastasi:

"Ole."

Se praakamine olis voinu käyrä voimil, mut onneks vaunuil tuli. Se oli tätyt tupaten täys, eikä mul ollu mittan toivo, mut se kaveri sai onneks ites siihe sulottu. Lopult tuli siimmonenki vaunu, mis oli pe- ravaunu föils, ja siihe mää sain plinti ja iteni sovittu. Ja koht me oltinki Kirkkotian pääs, ja mää ru- pesi jo niin tottuma siihen lastami- se ja purkamise, ettei vaunuika pa- hemmi enä myhästyty.

Mut ku mää olin tullu siit vaunust alas ja kattelil ympärilleni ni mul kävi paha aavistus. Myllynkiviteh- rast ei näkyny missä, ja niilt pai- koilt meni uus plankkuaite. Mää haalasin sem plinti sitä alta vasta ja rupe sin katelema. Mää kurkoti sen airan viitekieli, mut ei siä ra- kennust missä ollu. Lopult mun täy- tys mennä kysymä pirssikuskiil:

"Mihi se kiitautoasema o joutunu, ku oli täs vanhas myllynkivitehas?"

"Se muutti viime syksyn Satakunna sillam päle ku se vanha rakennus hajotetti."

Siin se totuus mul valkeni. Ja vaik mää vastaukse hyvin tiäsi etukätte ni mää kumminki kysysi:

"Voik te viästä mun ja ton hökö- tykse sinne?"

Se kuski kattoo sinne plankkuairal päi ja sanos:

"Ei toi mahru mihinkä pirssiipiil."

Ei mun siin muuka auttanu ku ha- lata se taas takasi raitiovaunupysä- kil ja ruveta orottama kaupunkil päi menevä vaunu. Ja aika pia se tuliki, se vaa jollan tappa harmitti, et se oli sama vaunu, mis mää juuri olin tullu. Kyl se peravaunu rahastaja kattoo munt aika sukkelaste, mut mää yritti lyäri leikkis:

"Kaks piljetti, munt ja täst ka- verist".

No siin mää pääsin Kauppatori syrjä, tuln taas alas ja menin sil pual misä varrotta Pohjola vaunu. Mut kyl niit saiki varto. Se tulipalo oli sil välil sammunu, ja kaik vaunut oli menny Otanktil. Ja kyl se kesti ennenku ne kerkis takasi. Vähitelle niit rupees tulema, mut tätyt se ensimäiset ol ihan täys ku kerra koko liikenne oli menny sekasi. Mää vartosi siin sit vaa ja yritti ain vähän käntä siimmotto, ettei tuta- vat olis niit munt huamannu, mut kyl mun rupe jalaksi jo niinpal paelutuma. Ja lopult tuli vaa siim- monenki vaunu, et mää päätin kans yrittä. Kyl se rahastaja vähä mun kans hermostus, enkä mää sitä oi- kiastas ihmetellykkä, ku muuti ih- miset pakkas törmäilemä siin taka- sillal.

Vilime purkamine tapahtus sit linja-autoaseman työkvale olis päsä- kil. Sain mää siinki sen viäl alas ni ettei mitä vahinko raitiovaunuil tullu, mut kyl mää olin kiitni ku mää sitä viimist viäl tranusi. Mun käre- vapisi, niiskäki oli puutunu ja reirest

Pyhässä levossa

Sinulle tänään kirkonkellot helää,
Sinulle avautuu pyhä maa,
mut yli mullan henki kohooa,
se liekki, joka ikuisesti elää.

Kalannin mailla synnyit kodin kehtoon,
ja täältä johti tiesi elämään
ja Miehen työhön. Täyden tähtäpään
nyt näemme kypsän saavutusta ehtoon.

Kun sato tuleentuu, on niiton aika.
Sinunkin lyhteesi nyt korjataan.
Myös kylvötyön teit, — uumenista maan
luo uuden laihon kevään luomistaika.

Nyt sielusi on luona Jumalasi,
sä hänen helmaas vaivuit luottaan.
Sinulle kiitos, velli, ihmisen!
Suojelkoon risti pyhää lepoasi.

Arvo Suominen

Esitetty Kalannin kirkossa tunnetun ja intomielen
kotiseutumiehen F. M. Karrakosken siunaustilaisuudes-
sa 7. 12. 1968.

Turun linna keskipisteenä

Jos nykyajan Turkuä kirjallisu-
dessamme verrataan johonkin Tam-
pereseen, niin se ei suinkaan kes-
tä vertailua. Tampere on viime vuo-
sina tuottanut kirjailijan toisensa
perään ja melkein jokainen heistä
on myös ammentanut aiheensa
omasta ympäristöstään. Mutta kun
oysähdytään tutkistelemaan sitä
proosateosten joukkoa, joka etsii
aiheensa historiasta, niin jopa on
vaikaa syrjäyttää Turkuä johtoas-
masta. Näin on asiaa laita juuri ku-

luvan vuoden näkökulmasta tarkas-
teltuna. Valitettavaa vain on, että
tämä historiallinen tausta ei kuiten-
kaan ole saanut nimenomaan turku-
laisia kuvaajia, vaan historiallisten-
kin romaanien kirjoittajien paino-
pisteikön on jossakin muualla.

Ilona Meretoja on kuitenkin
kunniakkaalla tavalla pitänyt Turun
lippua yhä läliä iätkin sektorilla.
Hänen tämän syksyn romaaninsa
"Mies meren takaa" (WSOY) liik-
vakea syrjäyttää Turkuä johtoas-
masta. Näin on asiaa laita juuri ku-

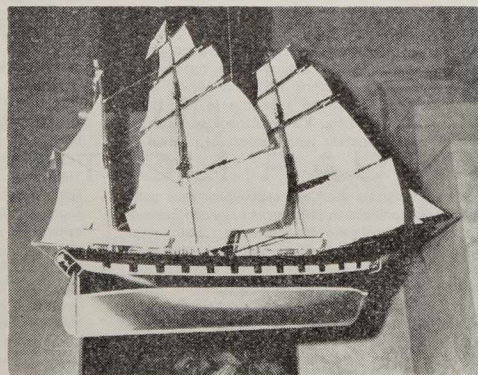
veti suanta ku mää lopult pääsi sii-
hen tavara-asemal. Enkä mää takani
kattoon ku ne suastus sen ottama.
Mää makson rahri vähä ilosest ja
lährin painelema raitiovaunupysäkil
ja kottipäi.

Kun mää lopult sit kerisin kotti ni
mujia sanos:

"Kenen vanhanpiikan kamari sää ny
olet ollu paperitoimias?"

Kyl mää sen hokasini mitä se ajo
takka, mut em mä jaksanu ruveta
ritilemä ku sanosi vaa:

"En kenenkä. Mää olen vaa kuljes-
kellu ympärs kaupunki hiaroma-
plinti seljäs."

KIRKKOLAIVA TUOMIOKIRKKOON

1. 12. 68 lahjoitti 100-vuotista toimintaansa juhlistav Turun Laivanpääliik-
koyhdistys Tuomiokirkolle kirkkolaivan. Se esittää parkkiläivä "Turkua", joka
rakennettiin Turun vanhalla laivaveistämöllä v. 1852 ja oli tarkoitettu valaan-
pyyntiin Tyynellä merellä. Aluksen pituus oli 36 metriä, leveys 9 metriä sekä
vetovoima 241 hevosvoimaa. Alus oli valmistettu noin 400 rekintienomina. Varustajana
oli Turun venäläis-suomalainen valaanpyyntiyhtiö. Hämeenlinnissa Krimin sodan
aikana laiva joutui englantilaisten käsiin, mutta saatiin myöhemmin takaisin
vaikta kurjasta kunnosta.

"Turku"-laivan pienoismallin, joka on tehty mittakaavaan 1:29, on raken-
tanut malliveistäjä Ake Sandvall Navon Finbystä laivavarustajamestari C. J.
F. Jörgensenin alkuaperästä piirustusten mukaan.

Varmaa tietoa ei lie, onko Tuomiokirkossa joskus aikaisemmin ollut kirk-
kolaiva. Mikäli niin on laita, se on ilmeisesti tuhoutunut viimeistään v. 1827
suurpalossa.

ympäristössä. Päähenkilöinä ovat Turun lääninherran tytär ja liiviläinen ritari, joiden kahden rakkaustarina on teoksen keskeinen teema. Näinhän hyvässä, helposti luettavaa romaanissa pitääkin olla ja jos siinä sen ohessa annetaan asioille hieman syvempää historiallista taustaa — niinkuin Ilona Mero-
toja tekee — niin tulos on kaiken puolin varteetotettava.

Turun linna näyttää keskeistä osaa myös Ursula Pohjolan-Pirhosen historiallisessa romaanissa "Rautamarskin tytär" (WSOY). En aina ole oikein jaksanut tarpeeksi tiiviisti paneutua kirjailijan kaikkiin aikaisempiin teoksiin, mutta "Rautamarskin tytär" on sellainen, että se tempaisee väkivästi mukaansa. Ehkä syynä on se, että Ursula Pohjolan-Pirhonen on ikäänkuin itsekin vapautunut kahleista — jos niin nyt voi sanoa — ja kirjoittanut todella menevän romaanin. Klaus Flemingin tytär ja suomalainen soturi ovat tässä tarinassa päättehtävissä, mutta osuutensa siinä on muillakin tuon ajan sotaurhoilla aina Kaarle-herttuaa myöten.

Kaari Utrio lleen kirjailijana ensikertalainen, mutta tyylillä hänen historiallisessa romaanissaan "Kartanonherra ja kaunis Kirstin" (Tammi) on riittämiin. Nyt liikutaan Turussa 1500-luvulla eikä vain Turussa, vaan maan rajojen ulkopuolellakin teoksen sankarin Joensuun herran Klaus Kristerinpoika Hornin mukana. Kuten tämän tyyppiselle romaaniille on luonteenomaista, tässäkin kiihkeä rakkaustarina on keskeinen aihio. Hieman liian monisainen kerronta ja suvantojen runsaus vaikuttaa kenties tämän teoksen luettavuuteen.

Tuure Vierros ei keskity romaaniinsa "Harhaoppinen piispa" (WSOY) sen paremmin sotaisiin seikkailuihin kuin Turun linnaan, vaan kirkon ja sen oppi-
tojen piiriin Turun piispan Juhana Terseruksen ollessa keskushenkilönä. Turku on kuitenkin kaiken taustana ja ajankohjana 1600-luku. Tuure Vierros taitaa tämän tyyppisen romaanin rakenteen ja hän on persoonallinen kertoja. Näin nytkin.

Lopuksi muutama sana teoksesta, joka ei liiku kovin kaukaisessa historiassa, mutta silti läheisesti liittyy Turkuun. Klassillisen lyseon entinen rehtori Heikki Haavio on tallettanut työntäteisen elämänsä vaiheita muistelmateokseen "Rehtorin muistelmia" (WSOY). Teos kuvaa persoonallisin äänenpäänoin mm. sekä klassillista lyseota että Turkuun monen muun muistelon ohella.

Heimo Kallio

Tilatkaa

SUOMEN TURKU
v:ksi 1969

Turun käsityöläisten historia

Vuosi 1968 on kulumassa umpeen. Sata vuotta on tänä vuonna kulunut siitä, kun Turun historialliseen kehitykseen aivan oleellisesti liittyvät kaksi yhdistystä Auran rannoille perustettiin.

Merenkulun perinteet ulottuvat Suomen Turussa historian hämääseen. Satavuotias Turun Laivanpääliiköyhdistys on monin tavoin osoittautunut näiden perinteiden vaalijaksi. Sen juhlinnan kokohoidaksi muodostui joulukuun 1 päivänä tapahtunut vottilivaivan luovutus Tuomokirkkoon.

Mutta myös toinen muistettava yhteisö on tänä vuonna juhlunut ensimmäistä vuosisatansa. Turun Käsityöläisyhdistys, nykyiseltä nimeltään Käsi- ja Pienteollisuusyhdistys, on merkivuotensa johdosta jättänyt pysyvän muistomerkin. Yhdistys on viime keväänä Turun kaupungin ja liike-elämän tukemana toimittanut julkisuuteen 100-vuotisjuhlaohjelman, jonka kirjoittanut Lasse Raustela. Sen typografinen asu, josta vastaa Tero Nordblom, on aistikas ja kuvitus hieno.

Kun teoksen nimi "Turkulaisen käsityön ja teollisuuden vaiheita" on asiallisen kuiva, saattaa joku kahtaa sen lukemista arvailen kohtaa-

vansa numeroiden ja pöytäkirjojen tekstiä. Tämä on täysin erehdyttävä arvailu. Teos on päivainstoin lennokkaalla tyylillä kirjoitettu, kiehtova "historiallinen romaanii", jota ei malta jättää kädestään, ennenkuin sen on itselleen omaksunut. Tietenkin historialliset tiedot ovat paikansapitäviä — ne on tarkistanut tohtori C. J. Gardberg — ja tietenkin yhdistyksen oma parikymmensivuinen historiikki teoksen lopussa on laadittu suppeaan kertomusmuotoon, mutta muut yli 200 sivua ovat kuin parasta romaania.

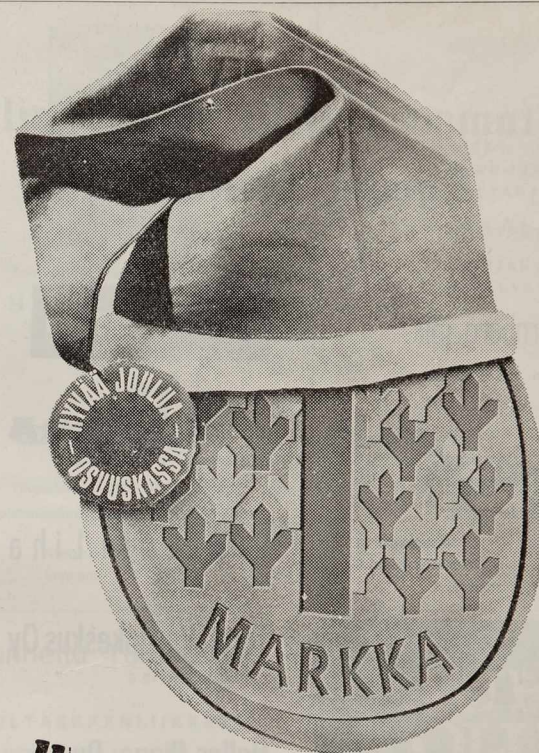
Teoksen aikaansaamisen syntysanat on lausunut kauppaneuvos Aarno Aho, turkulaisen kulta- ja hopeaseppätaidon grand old man. Tästä taidosta Osuuskunta Turun Messut järjesti viime marraskuussa turkulaisten ihailtavaksi Kultaa ja hopeaa-näyttelyn Wäinö Aaltonen museoon. Turku-seura kiittää kauppaneuvos Ahoa myöskin toimituksen saamasta Auran Kultaseppä OY:n puolivuosisataisvaiheita kuvaavasta loistelasusisesta kirjasta, joka oleellisesti liittyy Turun käsityötaidon historiaan. Tunnettiinhan Auran kaupungissa jo 1300-luvulla ensimmäinen kultaseppä Petrus aurifaber de Abo.

E. J. V.-ri

Sisällys — Innehåll

Turku julistaa joulurauhan ..	1	Suomen Turku - Åbo, vår stad: Sisältö - Innehåll 1959-1968 12
Olavi Koivisto:		r-r-r:
Muuan 70-vuotismuisto ..	2	Koulumuistoja
Eero Vahtera:		Toiminnanjohtajan palsta ..
Turun Kauppaopiston uusi toimitalo	4	Klaari o sano föriäijä
Jukka Eenilä — Risto Laine:		Risto Laine:
Turkulainen jouluseppele ..	6	Kun miehet oli rautaa
Arvo Hovila:		Kroposnikkari:
"Eteentyönnetty" matkailuasema	8	Hiaromapiintti
Pertti Paasio:		Arvo Suominen:
Turun kaupunki ja nuoret turkulaiset	9	Pyhässä levossa
Hans Ohman:		Heimo Kallio:
Åbo och Malmö — många gemensamma problem ..	10	Turun linna keskipisteenä 23
		E. J. Vri:
		Turun käsityöläisten historia

Kansikuvamme on yleiskuva Turun Ylioppilaskylästä, jonka rakentaminen on alkanut jo syksyllä ja jonka juhlatilainen peruskiven lakeaminen tapahtui marras-joulukuun vaihteessa.

Rahaisaa Uutta Vuotta
TURUN SEUDUN OSUUSKASSA

Joululahjaksi

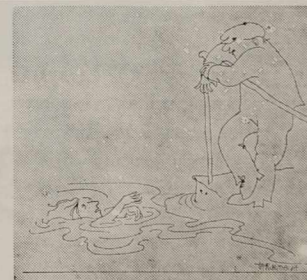
Klaari o sano föriäijä

Turku-seuran suuren kaskunkeräyskilpailun tulokset koottuna rikkaaseen teokseen.

276 sivua, henkilöhakemisto, sidottuna 20:—

2. painos.

KIRJAKAUPOISTA

Toivotamme kaikille turkulaisille Hyvää Joulua

MAALAUUS

Osk. Jernberg jälk.

Puh. 12 542, 356 909

Eerikinkatu 29 Rauhankatu 10
Puutarhakatu 19 Hämeenkatu 8
Yliopistonkatu 5

A. A. Bergelin

VIENTILIIKE
Akselintie 11

KULTA JA KELLOLIKE

Jorma Suominen

Kristiinankatu 11

Turun Hospits

YLIOPISTONKATU 29 a - Vaihde 20 921

I lkn HOTELLI- JA RAVINTOLA
SUOSITTU RUOKAILUPAIKKA

AJOPYÖRÄ

Satakunnantie 17, Turku 9

Lundenin Liha

Turun Vartiokeskus Oy

Aninkaistenkatu 12 E

Hellas-Piano Oy

Eerikinkatu 20

Humalistonk. 11 - Maariankatu 4

oy Kultra Hovi

KAUPPIASKATU 5
(Vastapäätä Börssinä)

Toivotamme kaikille Turkulaisille

HYVÄÄ JOULUA

Yliopistonkatu 28 — Puh. 17 619

Yliopistonkadun ja Humalistonkadun kulma

Avoinna: ark. 8.30—17
Sunnunt. 12—15

Tunnettu Turkulainen

KULTASEPÄNLIIKKEET
YRJO SALMELA Oy

Maariankatu 1 Puh. 18 871
Yliopistonkatu 22 Puh. 18 872

KAIKKEA ALALTA

Uusi lasialan tukkuliike Turussa

IKKUNALASIT, AUTON TUULILASIT, PEILIT
ym. alaan kuuluvat työt.

Määrämittatilauksista ei ylittävetoa.

Auton lasipäivystys kautta vuorokauden.
Kannattaa käydä talossa!

LASIKESKUS

APLATIE 16 (Peltolan teollisuusalue)
Puh. 362 565 - 362 551

Myyntiä:
KAUPPIASKATU 15, puh. 11 614

SISÄ-,
ULKO- JA
RAUTARAKENNE-
MAALAUKSIA
LATTIAN-
PÄÄLLYSTYKSIÄ

Maalausliike

KURTTI jälk.

Puhelin 13 524

**AURA-
OLUT**

Suomen suurimman
vientipanimon
15 kultamitalin olut

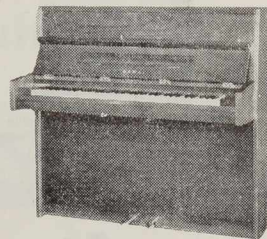
Soitonopiskelu on parasta
aloittaa seitsemänvuotiaana
mutta milloinkaan se ei
ole liian myöhäistä.

JUNIOR-PIANO

Korkealuokkainen japanilainen Kawai-Junior-piano on erittäin sopiva harjoituspianoksi soitonopiskelua aloitettaessa, sillä Kawai-Junior on normaaliirakenteinen piano, jonka koskettimisto — 5 1/4 oktaavia — on riittävä jopa koulu-käyttöön säästyspianoksi, joten nuorisopianona Kawai-Junior on hyvä ratkaisu. Piano-oppilaan taidon kehittyessä ja vaatimusten kasvaessa voidaan Junior-piano vaihtaa normaalkoskettimistoiseen — 7 oktaavia — pianoon.

AINUTLAATUINEN VAIHTO-OIKEUS

Kawai-Junior-pianoon annamme vaihto-oikeuden kahden vuoden ajaksi, jona aikana vaihdossa uuteen normaaliplanoon vähennetään Kawai-Junior pianon kauppahinta uuden pianon hinnasta.

Kawai-Junior-pianon ääni on kaunis ja hiltty, sopiva esim. kerrostaloon. Korkeus 101 cm, leveys 109 cm, syvyys 56 cm.

HINTA 2.200,—.
Myös vähittäismaksulla.
Ei korkoa.
10 vuoden takuu.

NIILO VALTOLA & K:NIT

LINNANKATU 26 PUHELIN 12 313.

*Kun valitsette aidon
korun korostamaan persoonallisuuttanne,
koru ei lakkaa olemasta
muodikas... se ei myöskään
ole sidottu määrättyihin
asuihin... ja Te tunnette
korun omaksenne. Meillä
on paljon ja erilaisia
aitoja koruja... Teille.*

Poiketkaa

KULTAKÖNNI 'in

TURKU, KOP-Kolmio

... valitsemme
yhdessä

Joululahjaksi

maailmankuulu

OMEGA

OMEGA-VALIKOIMASSA ON KAIKKIA HINTALUOKKIA
EDUSTAVIA MALLEJA. Tervetuloa valitsemaan
OMANNE. Tervetuloa JOULUOSTOKSILLE.

KAUPPATORIN VARRELLA — KAUPPIASKATU 9 A

joulun
kirjat

edgreniltä

BRAHENKATU 7 — PUH. 11 110

KENGÄT TALVEN JUHLIIN

MUODIKAS
VALIKOIAMME

KENKÄ-
TEOLLISUUDEN

PARHAIMMISTOA
SEKÄ AMMATTI-
TAITOINEN

HENKILÖKUNTA
TAKAAVAT TEILLE

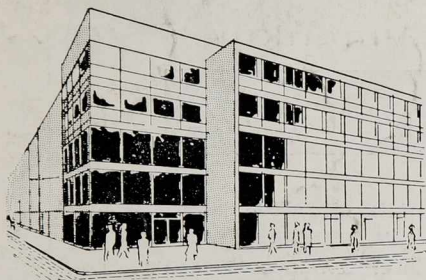
"ONNISTUNEEN
KAUPAN"

J. FR. UMBERTO

ARVO **Koski**
YLIOPISTONKATU 18 ja 27

KALUSTOKESKUS

maan suurin ja
monipuolisin
kodinsisustajien
tavaratalo
palvelee asiakkaitaan
Turun suurimmalla

TYYLICALUSTE

näyttelyllä.

Tervetuloa tutustumaan
uusittuun ja laajennettuun

TYYLICALUSTE

näyttelyymme tavaratalossamme
4. kerros

Erikoisosastomme suuret, parhaista koti-
ja ulkomaisista tyylikalusteista valikoit-
ut, eri tyyli-suuntia edustavat valikoit-
tamme täyttävät vaativimpienkin osta-
jien vaatimukset.

Näkymä tyylikalusteiden erikoisosastomme
monipuolisimmista valikoimista. 4. kerros.

Arvokas Kustavilainen ruokasalinkalusto Honduras-mahonkia.

Edustava, korkealuokkainen
valikoima arvokkaita
kalusteryhmiä m.m.

Barokki ...
Rococo ...
Biedermeier ...
Hepplewhite ...
Chippendale ...
Talonpoikais- ja Kustavilainen ...

Kotimaisia, ruotsalaisia, tanskalaisia,
ranskalaisia, englantilaisia, jugoslavia-
laisia, italialaisia ja espanjalaisia erilli-
siä kalusteita ja koriste-esineitä.

Tyylivalaisimia ... Kristallikruunuja ...

TAVARATALO KALUSTOKESKUS

yliopiston- ja brahenkadun kulma puh.20 466